

EEN BEWEGEND APELDOORN

Kadernota Sport & Bewegen

Apeldoorn, 2022 -2025

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Leeswijzer	5
01 Inleiding	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Kadernota, beleidsvorming en proces	6
02 Trends & Ontwikkelingen	9
2.1 Algemeen	9
2.2 Hoe nu verder?	10
03 Het veranderende sportlandschap: een masterplan voor de 'fysieke infrastructuur'	11
3.1 Algemeen	11
3.2 Fysieke sportlandschap	11
3.3 Trends & ontwikkelingen	12
3.4 Ongeorganiseerde sport	13
3.5 Kaders en toekomstige ontwikkelopgaven	14
04 Sportstimulering & Verenigingsondersteuning	17
4.1 Algemeen	17
4.2 Het bestaande, diverse en brede speelveld als basis	17
4.3 Sportstimulering en verenigingsondersteuning in Apeldoorn, een toelichting.	18
4.4 Verenigingsondersteuning	19
4.5 Trends en ontwikkelingen	19
4.6 Kader en ontwikkelopgaven	20
05 Gezonde leefstijl, een integrale benadering	25
5.1 Algemeen	25
5.2 Gezonde leefstijl, de rode draad van onze lokale akkoorden	25
5.3 Trends en ontwikkelingen	26
5.4 Kaders en toekomstige ontwikkelopgaven	27
06 Topsport (en -evenementen)	28
6.1 Algemeen	28
6.2 Trends & ontwikkelingen	28
6.3 Topsport, Apeldoorn 2040	29
6.4 Ambities, kaders en financiële vertaling	30
07 Sturingsinformatie - op weg naar de ideale sportmonitor	32
7.1 'Lerend beleid'	32
7.2 Sport en bewegen in cijfers	33

7.3	Hoe staan wij er in Apeldoorn voor?	33
7.4	Resumé	34
08	Financiën	35
8.1	Algemeen	35
8.2	Kaders en ontwikkelopgaven	35
8.3	Huidige financiële gemeentelijke inzet	35
8.4	De voorgestelde financiële inzet	36
8.5	Tot slot.....	37
	Bijlage 1 Sport & Corona.....	38
1	Algemeen	38
2	Kaders	38
	Bijlage 2 Achtergrondinformatie accommodatievraagstukken Apeldoorn	39

Samenvatting

Een optimaal sport- en beweegklimaat passend bij een groeiende ondernemende gezinsstad

Wij streven naar een sport – en beweegklimaat dat iedereen uitnodigt tot sporten en bewegen. Dat betekent: sport- en beweegactiviteiten die aansluiten bij de behoeften, kwaliteiten en mogelijkheden van al onze inwoners. Het betekent ook voldoende en passende sportvoorzieningen: in sportaccommodaties, maar ook op straat, op de schoolpleinen, in de parken en plantsoenen. Op deze manier werken we aan een duidelijk herkenbaar Apeldoorns ‘sport-DNA’.

Dé vier thema’s van de kadernota sport & bewegen

Om een toekomstbestendige invulling te geven aan een optimaal sport- en beweegklimaat gaat gemeente Apeldoorn werken aan vier thema’s. Elk thema kent concrete kaders en is voorzien van noodzakelijke ontwikkelopgaven (zie uitwerking in de hoofdstukken 3 t/m 6) voor de komende jaren.

1. Het veranderende sportlandschap: een masterplan voor de fysieke infrastructuur

- Optimaal gebruik van maatschappelijk sportvastgoed.
- Het zijn van een vitale sportvereniging (gebruiker sportaccommodatie) is een randvoorwaarde om in aanmerking te komen voor ondersteuning bij ontwikkeling, her- ver- en nieuwbouw van sportinfrastructuur.
- We verduurzamen ons maatschappelijk sportvastgoed.
- Alle kunstgrasvelden die voor 2028 vervangen of nieuw aangelegd dienen te worden, mogen geen rubbergranulaat bevatten. Vanaf 2028 wordt deze infill in heel Europa verboden.
- Omnisport is en blijft topsporticoon op de Veluwe en in Apeldoorn.
- Sport en bewegen en buitenruimte zijn vanzelfsprekend integraal onderdeel van nieuw beleid, vitaliteitsagenda’s en gemeentelijke (nieuw)bouwplannen.

2. Sportstimulering & Verenigingsondersteuning

- Sport en bewegen is toegankelijk, veilig en laagdrempelig voor iedere inwoner van Apeldoorn.
- Vitale en maatschappelijk betrokken sportverenigingen zijn ons belangrijkste kapitaal als het gaat om een sportieve en verbonden samenleving.
- We zetten maximaal en zo efficiënt mogelijk in op de Brede Regeling Combinatiefuncties.
- We werken vanuit een toegankelijke en laagdrempelige organisatie voor alle Apeldoornse sportverenigingen en-organisaties.

3. Gezonde leefstijl, een integrale benadering

- Een gezonde(re) leefstijl is een haalbaar doel voor alle inwoners van onze gemeente;
- De openbare buitenruimte is voor alle Apeldoorners toegankelijk om er gratis te bewegen en te sporten;
- In alle Apeldoornse wijken en dorpen zijn, op fiets- of loopafstand mogelijkheden, om te bewegen en te sporten in de openbare ruimte;
- In alle kwetsbare wijken zijn mogelijkheden om laagdrempelig (gratis) buiten te sporten, te bewegen en om bestaande sportaccommodaties beter te benutten voor de buurt. Daarbij gaat het niet alleen om de ‘hardware’, maar juist ook om het gezamenlijk organiseren van een toegankelijke programmering en het activeren van bewoners;
- We trekken vanuit het sociaal domein samen op met onze collega’s van gebiedsmanagement om voor en met onze Apeldoornse inwoners van dorpen, wijken en buurten - waar dat nodig en wenselijk is - vorm en inhoud te geven aan gezonde leefstijl, sport en bewegen in de Vitaliteitsagenda. Een agenda met actiepunten om het gebied en de inwoners in dit gebied vitaal en veerkrachtig te houden of te maken.
- De vakgroep Gezond en Vitaal Apeldoorn werkt integraal (Comfortabele Gezinsstad, Sport, Publieke Gezondheid & JOGG) aan het bevorderen van een gezonde leefstijl en gezonde leefomgeving. Diverse thema’s die een belangrijk onderdeel vormen binnen een gezonde leefstijl en leefomgeving komen hierin samen; sport en bewegen, voeding, gezond gewicht,

roken, alcohol, beweegvriendelijke en gezonde buitenruimte. Het betreft niet alleen beleid, maar juist ook de verbinding met 'buiten'; de Apeldoornse samenleving

4. Topsport (en -evenementen)

- Binnen het lokaal sport- en beweegakkoord werken we mee aan het Gelders model voor talentontwikkeling;
- Op onze kernsporten atletiek, volleybal en wielrennen ontwikkelen we gezamenlijk een meerjarenstrategie in convenanten, waarin we een stapje extra zetten voor de kernsporten en de gezamenlijke investeringen in breedtesport-topsport-evenementen elkaar versterken;
- Omnisport is door het opstellen en uitvoeren van een gezamenlijke investeringsagenda klaar voor de ontvangst van sport, topsport en evenementen nu en in de toekomst;
- Naast de economische impact van de topsportevenementen blijft de maatschappelijke impact van de evenementen centraal staan bij de organisatie van de evenementen;
- Er vinden 1 à 2 internationale topsportevenementen per drie jaar plaats op de kernsporten atletiek, volleybal en/of wielrennen.. Omnisport neemt hierin een prominente plaats in;
- Apeldoorn participeert en bouwt mee aan de financiering van topsport(evenementen)ambities van Apeldoornse sportverenigingen op de kernsporten;
- Gewortelde sportevenementen die niet in aanmerking komen voor evenementensubsidies kunnen een beroep doen op het sportbudget.

Financieel kader en ontwikkelopgaven

1. Apeldoorn 2040; een groeiende stad, Als Apeldoorn groeit, groeit sport (& bewegen) mee.

- We voeren een (integraal) onderzoek uit naar wat er nodig is om de maatschappelijke voorzieningen op het gebied van sport en sportevenementen op peil te houden en daar waar nodig te versterken. (we zijn hiervoor aangehaakt bij het overall onderzoek vanuit de visie Apeldoorn 2040)
- Voor structurele uitbreiding van de sportvoorzieningen sluiten we aan bij het voorstel Groei 2040

2. De bestaande budgetten zijn leidend bij bestaand beleid

- We maken een herschikking van de lopende begroting, waardoor budgetten beter benut worden.

3. Incidentele investeringen bekostigen we uit incidentele budgetten

- Incidentele verzoeken tot investeringen nemen we in behandeling via de juridische lijn van de incidentele subsidie op grond van de ASV en de MPB.
- We bekostigen, waar gewenst en nodig, incidentele investeringen uit de Bestemming Reserve Ontwikkeling Apeldoorn (BROA)

Tot slot

Wat het afgelopen jaar ons heeft geleerd is dat we met sporten en bewegen alleen maar kunnen winnen. Het brengt plezier, gezondheid en maatschappelijke waarden. Met deze kadernota willen we in het licht van vele ontwikkelingen hier een extra stimulans aan geven.

De kadernota sport is een belangrijke eerste stap in het verder vormgeven van het sportbeleid. Want met deze kadernota zijn we er niet. Net als in het Apeldoorns sport- en beweegakkoord moeten we samen met het veld de ambities en kaders omzetten naar uitvoering. En dat gaan we de komende jaren doen. Door uitvoeringsprogramma's op te stellen. Onze omgeving te blijven monitoren, zodat beleid en praktijk blijft aansluiten. En nog meer de verbinding en samenwerking te zoeken met andere domeinen. Met deze kadernota zoeken we de verbindingen met Apeldoorn 2040, maar ook met de omgevingsvisie, het lokale preventieakkoord en de kadernota Maatschappelijke Ondersteuning.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 start met de inleiding, waarbij er toegelicht wordt wat de context en aanleiding is van deze Kadernota Sport en Bewegen. Tevens gaan we in op het proces, de totstandkoming van de kadernota, met een eerste verbinding met de ambitie Apeldoorn 2040 en het lokale preventieakkoord.

In **hoofdstuk 2** gaan we in op de actuele trends en ontwikkelingen die we om ons heen zien in Apeldoorn. Hierbij verwijzen we naar desbetreffende hoofdstukken waar de genoemde trends en ontwikkelingen worden omgevormd tot toekomstige kaders voor Apeldoorn.

In de hierop volgende hoofdstukken 3 t/m 6 zoomen we in op vier hoofdthema's. Deze thema's raken eveneens de gepresenteerde ambities uit het Sport- en bewegakkoord Apeldoorn (september 2020). Achtereenvolgens besteden we aandacht aan het veranderende sportlandschap; een masterplan voor de fysieke infrastructuur (**hoofdstuk 3**), de meerwaarde van sportstimulering en verenigingsondersteuning (**hoofdstuk 4**) de integrale benadering van de gezonde leefstijl, (**hoofdstuk 5**) en onze ambities op topsport- en evenementen (**hoofdstuk 6**).

Voor goed 'lerend' beleid is het wenselijk een eigen Sport- en bewegmonitor te ontwikkelen en daarvoor een aantal belangrijke kernindicatoren te benoemen. In **hoofdstuk 7** leggen we uit hoe we met de juiste sturingsinformatie op weg gaan naar de ideale sportmonitor.

We sluiten de kadernota af met **hoofdstuk 8**, waarin de financiën aan de orde komen.

01 | Inleiding

1.1 Aanleiding

In de afgelopen jaren zijn sport en bewegen een grotere rol gaan spelen in het algehele beleid van de gemeente. Dus niet alleen in sportbeleid, maar ook als onderdeel van andere beleidsvelden, zoals bijvoorbeeld gezondheid, openbare ruimte en groen, sociale cohesie en jeugdbeleid. Kortom, sport en bewegen als een relevante maatschappelijke factor. Het Lokale Sport-Beweegakkoord uit september 2020, een product van brede maatschappelijke samenwerking, sluit daar naadloos bij aan.

Tegelijkertijd zijn er actuele ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen waar we rekening mee moeten houden: naast de ambities van het Sport- en beweegakkoord zijn daar bijvoorbeeld de veranderende vraag van gebruikers van sportaccommodaties, de steeds grotere rol van ongeorganiseerd sporten, de focus vanuit de samenleving op een gezonde leefstijl en de (groter wordende) tweedeling tussen een hoog opgeleid gezond deel van de samenleving versus een laag opgeleid minder gezond deel.

Dit vraagt om een richting voor de komende jaren, een kader voor de korte en langere termijn, voor nu en in de toekomst. De voorliggende kadernota Sport & Bewegen wil dit kader bieden. Zodat we gericht en concreet aan de slag kunnen gaan op de verschillende onderwerpen.

Voorafgaand aan deze kadernota is een startnotitie Sport besproken met de raad (PMA 25 maart 2021), waarbij op hoofdlijnen de richting is bepaald voor de nu voorliggende kadernota. Deze kadernota mag gelezen worden als het gemeentelijke aandeel in het lokale Sport- en Beweegakkoord. Daarnaast is deze kadernota een instrument voor de gemeenteraad, om de beleidsmatige, financiële en procesmatige kaders vast te laten stellen met het oog op de begroting. Tot slot biedt deze nota een schets van de contouren van een sportlandschap (velden, accommodaties en de openbare ruimte) dat passend is bij de ambitie 'Apeldoorn 2040'.

Ons doel: een optimaal sport- en beweegklimaat passend bij een groeiende ondernemende gezinsstad

Wij streven naar een sport – en beweegklimaat dat iedereen uitnodigt tot sporten en bewegen. Dat betekent: sport- en beweegactiviteiten die aansluiten bij de behoeften, kwaliteiten en mogelijkheden van al onze inwoners. Het betekent ook voldoende en passende sportvoorzieningen: in sportaccommodaties, maar ook op straat, op de schoolpleinen, in de parken en plantsoenen. Op deze manier werken we aan een duidelijk herkenbaar Apeldoorns 'sport-DNA'.

1.2 Kadernota, beleidsvorming en proces

In de praktijk van de sport is er een grote rol weggelegd voor onze maatschappelijke partners, de sportaanbieders en onze inwoners. Onze rol in dat geheel is (mede)richtinggevend en faciliterend. Zorgen voor heldere en duidelijke kaders maakt daar deel van uit.

In deze kadernota schetsen we op hoofdlijnen de richting van ons toekomstig sport- en beweegbeleid. Deze kadernota is *niet allesomvattend*, maar richt zicht op de thema's waarvoor een (her)nieuw(d) kader nodig is. Met als hamvraag: *waar zijn we nu, waar willen we naar toe en hoe komen we daar?* Dit betekent dat er, na vaststelling van de gewenste kaders, op verschillende thema's nieuw beleid moet worden ontwikkeld dan wel dat een en ander in een uitvoeringsprogramma vorm krijgt.

De kracht van het uitvoeren ligt duidelijk bij onze maatschappelijke partners, de sportaanbieders en onze inwoners. Als gemeente dienen wij te zorgen voor heldere en duidelijke kaders, zodat er goed en effectief invulling aan de uitvoering geven kan worden.

Apeldoorn 2040: Een stad om van te houden, eigentijds en met respect voor onze historie

In 2040 heeft Apeldoorn in vele opzichten een schaa sprong gemaakt, kwantitatief (aantal inwoners) én kwalitatief (de kwaliteit van leven). Ons doel is en blijft daarbij: in 2040 kan iedereen in onze gemeente mee blijven doen; iedereen kan veilig opgroeien, leren en werken; sport en cultuur zijn voor iedereen toegankelijk en mensen in dorpen, buurten en wijken kijken naar elkaar om.

- **Apeldoorns DNA: dorp én stad.** Ons vertrekpunt is het Apeldoorn dat gevormd en omringd is door dorpen in een rijk geschakeerd buitengebied. We zijn stad én dorp. Dat is ons DNA en dat verandert niet

nu we een schaa sprong gaan maken. Apeldoorn heeft daarmee het beste van twee werelden: het stadse en het dorpse. We omarmen beide.

- **Uitbreiding met oog voor zichtbare kwaliteit en natuur.** In 2040 kunnen we terugkijken op een ontwikkeling van de stad, de dorpen en het buitengebied, waarbij respect voor de natuur en respect voor de mens de leidende motieven waren. De kindvriendelijke en breed toegankelijke openbare ruimte is van iedereen en ingericht voor ontmoeten, spelen en bewegen, de sociaal onveilige plekken zijn aangepakt.
- **Sociaal betrokken bij elkaar.** De brede betrokkenheid, de sociale basis, was en is een van de sterke kanten van Apeldoorn. We hechten aan ons rijke en levendige verenigingsleven en ons netwerk van vrijwilligers. We blijven een stad waarin krachtige gezinnen zich inzetten voor hen die het lastiger hebben, een stad waar mensen naast en na hun beroepsleven actieve vrijwilligers blijven.
- **Kruispunt van sport, cultuur en natuur.** Paleis Het Loo is in 2040 eeuwenoud en na de ingrijpende verbouwing, en heropening in 2021, negentien jaar jong. De Apenheul, de Julianatoren, de Hoge Veluwe en Kröller Müller, de omringende bossen en heidevelden, ree, everzwijn, edelhert, de buurtschappen en dorpen, het overzichtelijke en groenblauwe centrum maken van Apeldoorn de plek om te wonen maar ook de nationale topper om als toerist te verblijven. Het is goed toeven in de Veluwe groene stad met zijn iconen als bijvoorbeeld Het Loo en Omnisport. Het Loo geeft Apeldoorn een internationale koninklijke allure, Omnisport biedt internationale sportevenementen voor baanwielrennen, volleybal en atletiek. En outdoor presteren we sportief met onze Midwinter marathon. De ongekend krachtige combinatie van toeristische en stedelijke kwaliteiten is uniek in Nederland.
- **Een ondernemende werkstad, een veilige woonstad, een gastvrije stad.** Een stad om je kinderen op te laten groeien, een stad om je te ontwikkelen, een stad om opa of oma te zijn, een stad waar je rekening houdt met de ander en de ander met jou. We zijn de uitdagingen van het klimaat, mobiliteit, werkgelegenheid en stedelijke ontwikkeling volop aangegaan en zijn trots op het resultaat.

Met deze kadernota zoeken we de verbindingen met Apeldoorn 2040, maar ook met de omgevingsvisie en de kadernota Maatschappelijke Ondersteuning.

Proces – Hoe komt deze kadernota tot stand?

Sport- en Bewegakkoord Apeldoorn, de stem van sportend Apeldoorn

Sinds 2020 is het *Apeldoorns Sport- en Bewegakkoord: samenwerkend aan een sportend en bewegend Apeldoorn!* (hierna; Sportakkoord) een feit. Zeventig sportverenigingen, onderwijsinstanties en (maatschappelijke) organisaties hebben hun handtekening gezet onder het Apeldoornse Sportakkoord. Daarmee bevestigden ze hun toewijding aan de doelen en ambities van het Sportakkoord.

Het traject om te komen tot het Sportakkoord heeft meer inzicht geboden in de gezamenlijke ambities binnen het sport- en beweeglandschap van Apeldoorn. Als gemeente willen we inhoudelijk en financieel aansluiten op deze ambities en daar onze maatschappelijke opgaven aan koppelen. Het betreft een goede en brede set afspraken tussen diverse partijen uit Apeldoornse sport- en beweeglandschap en het maatschappelijk veld over hoe zij met elkaar ambities op het gebied van sport en bewegen willen bereiken. Het gaat om zes deelakkoorden:

1. Verbinding, zichtbaarheid en promotie van sport en bewegen in Apeldoorn
2. Sport en bewegen voor iedereen
3. Duurzame sportinfrastructuur
4. Vitale sport- en beweegaanbieders in een positieve sportcultuur
5. Van jongs af aan vaardig in bewegen
6. Topsport die verbindt en inspireert voor talenten en ontwikkeling

Bij het schrijven van onderliggende kadernota Sport & Bewegen is deze stem gehoord, geïnterpreteerd en meegenomen. Tenslotte, we willen het juiste sportklimaat neerzetten voor al onze inwoners, voor nu en in de toekomst. Daarom is het Sportakkoord mede de rode draad van deze kadernota.

Samen met de Apeldoornse sportwereld

De Vereniging Sportraad Apeldoorn heeft namens haar achterban, de sportverenigingen, een notitie met tien speerpunten opgesteld, als input voor de kadernota Sport & Bewegen. Dit zijn de speerpunten die in de ogen

van de vereniging prioriteit hebben binnen het sport- en beweegveld. Deze speerpunten sluiten in belangrijke mate aan bij de ontwikkelingen, trends en kaders in deze nota. We danken de Sportraad voor deze input en hun betrokkenheid.

Het Sportakkoord is tot stand gekomen met alle geledingen van de Apeldoornse sportwereld. Iedereen die dat wilde, heeft mee kunnen praten en mee kunnen bepalen. Het Sportakkoord is een gedeelde ambitie en visie voor de toekomst van sport en bewegen in Apeldoorn. Juist omdat de totstandkoming van het Sportakkoord zo'n zorgvuldig en gezamenlijk traject is geweest, kiest de gemeente Apeldoorn er bewust voor een dergelijk traject niet nogmaals te doorlopen, maar het Sportakkoord als rode draad te nemen voor het opstellen van de kadernota Sport.

Preventieakkoord Apeldoorn

Behalve een Sportakkoord, hebben we in de gemeente Apeldoorn ook een Preventieakkoord (besluitvorming en ondertekening 21 mei 2021). En daar zijn wij trots op. Zeker omdat dit tot stand is gekomen in coronatijd, dus in vele digitale sessies. Met dit lokale preventieakkoord willen we een beweging verder in gang zetten: een beweging die gericht is op gezond gedrag in een gezonde omgeving, waarin de gezonde keuze de gemakkelijke keuze is en ongezondheid niet langer de norm is. Daarvoor zijn vele lokale organisaties en betrokkenen nodig die ieder vanuit hun eigen rol en in gezamenlijkheid zich inzetten. Samen maken we gezond gewoon!

Het Lokaal Preventieakkoord Apeldoorn staat niet op zichzelf. We zoeken aansluiting bij Jongeren op gezond Gewicht (JOGG), het Sportakkoord en andere relevante initiatieven op het gebied van een preventieve gezondheidsaanpak. In het Lokaal Preventieakkoord Apeldoorn hebben vier thema's een plek gekregen. Dit zijn:

- Roken
- Alcohol
- Gezond gewicht
- Leefomgeving

In het Preventieakkoord zit overlap met het Sportakkoord, bijvoorbeeld roken en gezond gewicht. Sportverenigingen doen mee aan het rookvrij maken van hun accommodatie en zetten in op gezond gewicht. Ook bij JOGG (jongeren op gezond gewicht) is er veel overlap tussen preventie en sport. En zo hoort het ook. Vanuit verschillende invalshoeken werken we aan hetzelfde doel.

02 | Trends & Ontwikkelingen

2.1 Algemeen

Apeldoorn heeft veel te bieden als het gaat om bewegen en sporten. Met tal van sportverenigingen, sportparken en –accommodaties, een groene (buitensport)omgeving en particuliere en commerciële aanbieders is er veel aanbod.

Als gemeente proberen we dit aanbod zoveel mogelijk in stand te houden, mee te bewegen met de actuele ontwikkelingen en waar mogelijk verder uit te bouwen. Met als doel iedereen in beweging te brengen en te houden, in een vitale stad. Dat doet onze gemeente met een klein team van bevlogen medewerkers. Na een periode van weinig middelen en mankracht als gevolg van de kerntakendiscussie uit 2011 is er in de afgelopen jaren gewerkt aan een groeiende lijn in het sportbeleid. Zo hebben de Sportagenda 2016-2019 en het Apeldoorns Sport- en Bewegakkoord gezorgd voor een betere koppeling en samenwerking met het veld en andere beleidsdomeinen en sectoren. De strategische topsportevenementenkalender heeft bijgedragen aan een structurele lijn van topsportevenementen op de kernsporten. Er is voor de komende jaren een groot aantal ontwikkelingen op het terrein van sport en bewegen te zien waar gemeente Apeldoorn op in wil spelen. Dit mede in het licht van de ambitie Apeldoorn 2040 op het terrein van groei, gezondheid en sport en bewegen.

De laatste decennia zien we effecten van maatschappelijke ontwikkelingen zoals individualisering en flexibilisering in de sport. Meer mensen gaan buiten een vereniging om sporten, een gezonde leefstijl krijgt steeds meer aandacht, 'bewegen' is meer dan ooit een thema op zich. Bedrijven ontdekken sport als een wereldwijde groeiemarkt en digitale innovaties veranderen in snel tempo de wijze waarop supporters de sport beleven. Grote sportevenementen zijn een vast onderdeel van citymarketing; steden zetten zichzelf hiermee in binnen- en buitenland op de kaart.

Ondertussen zijn taken en verantwoordelijkheden in zorg en welzijn van de landelijke overheid overgegaan naar gemeentelijke overheden. Preventie werd mede daardoor een belangrijk onderwerp. Het sportbeleid – zowel lokaal als nationaal – raakte onder andere als gevolg hiervan steeds meer verweven met andere beleidsterreinen.

In het onderstaande overzicht, Tabel 1, is een aantal landelijke ontwikkelingen benoemd, dat ook in Apeldoorn speelt. In het schema is terug te zien in welke hoofdstuk de genoemde ontwikkelingen terug komen. In de verschillende hoofdstukken gaan we concreter in op deze ontwikkelingen.

Tabel 1 Actuele trends en ontwikkelingen, landelijk en lokaal

Trend / ontwikkelingen	Terug te vinden in de kadernota
Dalende sport – en beweegtrend	Hoofdstuk 3
Toename van ongeorganiseerd sporten i.r.t. groeiend gebruik van (openbare) buitenruimte	Hoofdstuk 3
Groeiende vraag van sportaanbieders naar ruimte in de gemeente (indoor en outdoor)	Hoofdstuk 3
Verduurzamen sportinfrastructuur	Hoofdstuk 3
Veranderende vraag van de sportende inwoners	Hoofdstuk 3
Speel- en sportplekken in de wijk Multifunctioneel gebruik schoolpleinen, Play grounds, Cruyff courts	Hoofdstuk 3
Urbanisatie	Hoofdstuk 3

Stedelijke verdichting en transformatie	Hoofdstuk 3
Samen met het sportveld werken aan een optimaal sport- en beweegklimaat	Hoofdstuk 4
Groeiende aandacht voor sport en bewegen als doel én middel	Hoofdstuk 4
Gefragmenteerd aanbod van loketten en informatievoorziening. Toenemende behoefte van het sport- en beweegveld en burgers aan één centraal punt voor alles rondom sport.	Hoofdstuk 4
Toenemende roep vanuit sport- en beweegveld om verbindingen aan te brengen tussen partijen, activiteiten en het stimuleren van samenwerking.	Hoofdstuk 4
De (stil)zittende levensstijl	Hoofdstuk 5
Dalende motorische ontwikkeling	Hoofdstuk 5
Dalende trend buitenspelen bij kinderen en jongeren	Hoofdstuk 5
Stijgende lijn in overgewicht bij alle leeftijdsgroepen	Hoofdstuk 5
Stijging van de preventieve maatregelen ongezond gedrag.	Hoofdstuk 5
Het meer verbreden (lokale) verbondenheid breedte- en topsport	Hoofdstuk 6
Stijgend belang fanbeleving & impact bij evenementen	Hoofdstuk 6
Minder financiële middelen voor topsportevenementen	Hoofdstuk 6

2.2 Hoe nu verder?

Bovenstaand schema laat zien dat er veel actuele ontwikkelingen en trends die van invloed zijn op onze toekomst. Dit vraagt op meerdere fronten om nieuwe of scherpere kaders of doelstellingen. Op de komende pagina's schetsen we de contouren en geven een eerste financiële vertaling daarvan.

Wat het afgelopen (corona)jaar ons heeft geleerd is dat we met sporten en bewegen alleen maar kunnen winnen. Mensen hebben ontdekt dat sporten en bewegen hen iets oplevert, of je het nu intensief doet of recreatief, alleen of met anderen. Het brengt plezier, gezondheid en onderlinge verbinding. Dat willen we vasthouden en stimuleren.

03 | Het veranderende sportlandschap: een masterplan voor de ‘fysieke infrastructuur’

3.1 Algemeen

Iedereen die werkzaam is in de sport merkt dat ‘het sportlandschap’ verandert. De aantallen sporters, het aantal verschillende sporten en sportaanbieders en de manier van sporten zijn anders dan 20 jaar geleden. Tegelijkertijd zien we dat cijfers van inactiviteit en overgewicht onder de bevolking toenemen. De belangrijkste landelijke trends en ontwikkelingen die zich voordoen in de wereld van sport en bewegen vertalen zich ook door in ons lokale sportlandschap. Dus ons lokale sportlandschap verandert ook, eens te meer door nog een aantal lokale trends en ontwikkelingen (o.a. groei inwoneraantal, (vergrijzing), aanleg nieuwe woon- en werkgebieden, toenemende vraag naar ruimte, vergroening en verduurzaming, creëren van buitenruimte die uitnodigt tot sporten, spelen en elkaar ontmoeten en focus op 3 kernsporten¹). Dit vraagt om actie en aanpassing en verandering van ‘speelveld’, letterlijk en figuurlijk.

Letterlijk in de zin van fysieke voorzieningen: de demografische ontwikkelingen, het veranderende sportlandschap vraagt om verandering en aanpassing van de fysieke infrastructuur. Denk aan bouw/verbouw van accommodaties, aanleg van (nieuwe) voorzieningen in de openbare ruimte, integratie van functies. En **figuurlijk** in de zin dat de spelers, de trainers, de scheidsrechters en de medisch begeleidingsteams op het veld meegroeien met alle technologische, wetenschappelijke en maatschappelijke veranderingen. Oftewel: alles en binnen het sportlandschap is aan verandering onderhevig. Wat (hopelijk) niet verandert, is het positieve effect van sport op de gezondheid en het welbevinden.

In dit hoofdstuk richten we het vizier op het *fysieke sportlandschap* oftewel de *fysieke infrastructuur*: de stenen (gebouwen) en de velden. Het is letterlijk datgene wat je ziet aan sport en beweegfaciliteiten als je door Apeldoorn wandelt, fietst of rent. In hoofdstuk 4 kijken we vooral naar de organisatorische kant van het sportlandschap.

3.2 Fysieke sportlandschap

De brede ambitie die we hebben voor het toekomstige fysieke sportlandschap, mede met het oog op de visie op Apeldoorn 2040, is als volgt:

Ambitie

Een sterke fysieke, duurzame, toegankelijke, uitnodigende en (organisatorisch) toekomstbestendige sportomgeving voor iedereen. Waarin verenigingen, bedrijven, maatschappelijke organisaties, overheden en onderwijs samenwerken en verbindingen met elkaar realiseren om het potentieel te kunnen benutten.

De opgave en ambitie voor de toekomst (Apeldoorn 2040) is gelegen in een aanbod van goede sport- en beweegvoorzieningen, passend bij een groeiende ondernemende gezinsstad. Om dat handen en voeten te geven, werken we aan een Masterplan fysieke infrastructuur, waarin verschillende accommodatievraagstukken² uitgewerkt worden.

In het *huidige sportlandschap* van Apeldoorn zien we dat de indoor en outdoor sport- en beweegfaciliteiten over heel de gemeente Apeldoorn zijn verspreid: van de stadsparken tot en met sportvelden in de dorpen. Opvallend daarin is dat een groot deel van de buitensportaccommodaties (sportparken) zich met name rondom de ring van Apeldoorn concentreert³. In sommige gebieden zijn mede daardoor sportzones ontstaan als het sportpark Orderbos, sportpark De Maten, Sportpark de Voorwaarts, een nieuwe sportzone rondom de FSG-academy en een wisselend aantal sport-leisure-ondernemers op het voormalige Zwitsal terrein.

¹ De belangrijkste trends en ontwikkelingen staan beschreven in Apeldoorn 2040

² Bijlage 2

³ De digitale kaart Sportvoorzieningen Apeldoorn

De verwachte groei van ons inwonertal naar 180.000 rond 2040, gaat naar verwachting gepaard met een toenemende vraag naar sport- en beweegfaciliteiten. Een groeiperspectief waarop we inspelen met de bouw van een (nieuw) zwembad en een sporthal. Maar ook met de aanleg van nieuwe woongebieden en herinrichting van bestaande wijken. De vraag naar uitbreiding van sportaccommodaties is er op dit moment ook al vanuit een aantal verenigingen. Tegelijkertijd zien we ook een krimp bij een aantal sporten, resulterend in een overschot aan bijvoorbeeld voetbalvelden en tennisvelden. Alles bij elkaar opgeteld, ontkomen we niet aan een gedegen afweging en een heldere sturing op het (multifunctionele) gebruik van de schaarse ruimte.

Uitgangspunt

Maatschappelijk sportvastgoed

We beperken ons in deze kadernota tot het maatschappelijke sportvastgoed (daarbij gaat het niet alleen om gebouwen, maar ook om buitensportvelden, parcoursen, banen en voorzieningen in de openbare ruimte), wat betekent dat de commercieel geëxploiteerde sportaccommodaties in deze nota buiten beschouwing worden gelaten. Dat wil niet zeggen zij geen onderdeel zijn van het sportlandschap. Integendeel, een aanzienlijk aantal inwoners sport bij commerciële aanbieders. Echter, onze rol hierin is beperkt, de markt doet hier haar werk.

Bestaand beleid

Er is geen sprake van vastomlijnd beleid met betrekking tot ons gemeentelijke sportvastgoed. We kennen een veelheid aan afspraken en overeenkomsten op het gebied van eigendom, erfpacht, huur en verhuur. Er bestaan geen eenduidige kaders en geen uitgeschreven beleid. In feite is dit beleid in de loop van de jaren “al doende”, min of meer impliciet ontstaan, in hoofdzaak meeliftend op de behoefte aan bewegingsonderwijs en (toenemende) sport behoefte van Apeldoornse inwoners. Kortom, ons sportaccommodatiebeleid is vooral ad hoc en volgend geweest, aansluitend bij de behoeften en ontwikkelingen van het moment.

Deze systematiek heeft voordelen – het is flexibel en vraaggericht - maar zeker ook zijn beperkingen, zeker als het gaat om het stellen van doelen voor de langere termijn.

Meerdere partijen en organisaties hebben een rol binnen het sportvastgoed, zoals de sportverenigingen die velden en/of opstellen (sporthallen, kleedkamers en kantines) in eigendom hebben.

Daarnaast is Accres Apeldoorn B.V (hierna Accres) een belangrijke partners voor de gemeente. In opdracht van de gemeente onderhoudt, beheert en exploiteert Accres een groot deel van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. Voor ca. 70 accommodaties is dit bij Accres belegd. Afspraken hierover zijn vastgelegd in een Dienstverleningsovereenkomst (DVO), die is herzien en aangescherpt voor de jaren 2021 – 2024.

3.3 Trends & ontwikkelingen

Nr.	Trend	Effect
1.	Dalende sport- en beweegtrend	We zien een daling van het aantal leden bij een aantal sporten in onze gemeente. Dit zorgt voor een overschot aan velden. Dit geeft ruimte aan groeiende sporten en de vraag naar ruimte.
2.	Toename van ongeorganiseerd sporten i.r.t. groeiend gebruik van (openbare) buitenruimte	De individualisering in de samenleving heeft haar weerslag op de manier waarop we sporten. Waar vroeger lidmaatschap van verenigingen en teamsporten gemeengoed was, worden individueel en informeel sporten steeds populairder. Hierdoor wordt de buitenruimte een belangrijke sport- en beweegplek. Sport is flexibel en is in staat zich steeds opnieuw uit te vinden en te innoveren. Aansluitend bij de verstedelijking worden <i>urban sports</i> steeds populairder, daarnaast wordt buitensport formeler en professioneler. Skateboarden, BMX en 3x3 basketbal zijn bijvoorbeeld olympische sporten geworden en er is een skatebond opgericht. Urban sports is onderdeel van een cultuur; jongeren sporten op allerlei plekken, veldjes en parken. Het kan jongeren stimuleren tot meer bewegen.

		De corona-pandemie heeft er tevens voor gezorgd dat openbare buitenruimte meer dan ooit gebruikt wordt voor sportbeoefeningen en allerlei vormen van bewegen.
3.	Groeiende vraag van sportaanbieders naar ruimte in de gemeente (indoor en outdoor)	<p>Dit vraagt om een eenduidig en voor alle partijen helder beleid op het gebied van het sportvastgoed en het gebruik van (beschikbare) ruimte.</p> <p>In het gebruik van sportvastgoed wordt steeds meer gestuurd op multifunctioneel gebruik. Zodat naast de drukbezochte sporturen ook andere partijen gebruik maken het vastgoed. Om zo optimaal gebruik te maken van de ruimte die er is en bijdraagt aan de financierbaarheid van het vastgoed.</p> <p>Sportaccommodaties inpassen bij aanleg van nieuwe woongebieden en herinrichting van bestaande wijken. En tevens wordt een rol voor sport en bewegen gevonden in de gemeentelijke vitaliteitsagenda's, zodat we integraal kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen.</p>
4.	Verduurzamen sportinfrastructuur	De gemeente streeft naar het verduurzamen van eigen maatschappelijk vastgoed en realiseert hierin haar bijdrage aan de uitvoeringsagenda Energieneutraal in 2050. We willen inzicht geven in de huidige stand van zaken van verduurzaming en de toekomstige plannen. De gemeente ondersteunt daarnaast sportverenigingen bij verduurzaming van het eigen vastgoed (met ondersteuningsregelingen)

3.4 Ongeorganiseerde sport

De ongeorganiseerde sport neemt een steeds grotere plaats in op het totaal aan sporten en bewegen en kan niet ontbreken in deze kadernota. Wij zoeken nadrukkelijk de verbinding met een gezonde leefstijl en de fysieke buitenruimte. *Welke trends zien wij in Apeldoorn⁴?*

Nr.	Trend	Effect
1.	Benutting (openbare) buitenruimte	<p>Buiten sporten is het nieuwe normaal en de openbare ruimte is onze grootste sportfaciliteit.</p> <p>De corona-pandemie heeft er tevens voor gezorgd dat openbare buitenruimte meer dan ooit gebruikt wordt voor sportbeoefeningen en allerlei vormen van bewegen.</p>
2.	Veranderende vraag van de sportende inwoners	<p>Sporten met slecht weer? Liever niet, maar we doen het toch. Totdat blijkt dat het veld ondergelopen is, paden niet begaanbaar zijn door de modder of er te veel takken liggen in het park om nog te kunnen sporten. Zorg voor een goede drainage, een goed fundament onder sportvelden, goed beheer, verlichting en opruimacties na een stevige windhoos. Een goede ondergrond is voor meerdere doeleinden te gebruiken en is zacht genoeg om ook na een intensief potje voetbal zonder brandwonden thuis te komen. Neem je sporten in de buitenruimte als stad serieus? Zorg dan ook voor watertappunten op logische plekken, openbare toiletten en zo mogelijk ook kluisjes om spullen op te bergen. Dit is de 'nieuwe basis op orde'.</p>

⁴ Buitenkansen voor een uitnodigende buitenruimte, juni 2021

			<p>Buitenkansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De buitenruimte is goed begaanbaar voor buitensporters ▪ Sportplekken en routes zijn voorzien van watertappunten, openbare toiletten, ontmoetingsplekken en kluisjes.
3.	<p>Speel- en sportplekken in de wijk Multifunctioneel gebruik schoolpleinen; Play grounds; Cruyff courts</p>		<p>Het omvormen van buitenruimten tot plekken waar je kunt spelen, ontdekken, bewegen, ontmoeten. Zo zijn we in nauwe samenwerking met scholen schoolpleinen aan het herinrichten: van gesloten, betegelde pleinen naar open, groene speel- en ontdekplekken voor iedereen</p>
4	<p>De opkomst van Urban Sports door de totale urbanisatie</p>		<p>Aansluitend bij de verstedelijking worden urban sports steeds populairder, daarnaast wordt het formeler en professioneler. Skateboarden, BMX en 3x3 basketbal zijn bijvoorbeeld olympische sporten geworden en er is een skatebond opgericht. Urban sports is onderdeel van een cultuur; jongeren sporten op allerlei plekken, veldjes en parken. Het biedt jongeren letterlijk ruimte en kan jongeren stimuleren tot meer bewegen.</p>
5.	<p>Stedelijke verdichting en transformatie</p>		<p>Hierdoor komt de noodzakelijke buitenruimte onder druk te staan. Weinig ruimte kostende manieren van vervoer, zoals wandelen, fietsen en het OV, bieden letterlijk ruimte aan de spelende en sportende stadsbewoners.</p>

3.5 Kaders en toekomstige ontwikkelopgaven

De genoemde trends en ontwikkelingen die we zien in Apeldoorn zetten we om toekomstbestendige kaders die worden uitgewerkt in uitvoeringsnota's. Naast het benoemen van het kader wordt tevens een voorzet gedaan voor de noodzakelijke ontwikkelopgaven voor de komende jaren.

1. Optimaal gebruik van maatschappelijk sportvastgoed

- We streven naar een efficiënter en beter gebruik van de sportvelden, sportaccommodaties en sportparken door meer multifunctioneel en open gebruik. We vinden het belangrijk dat meerdere doelgroepen gebruik kunnen maken van ruimten en locaties in Apeldoorn waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, bewegen en sporten;
- We sturen actief op multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties;
- Toekomstige verzoeken voor uitbreiding, inbreiding en verandering in bestaande (buiten) sportaccommodaties worden getoetst aan de hoeveelheid beschikbare (sport)ruimte en de groei of krimp van de sportverenigingen;
- Alle sportvoorzieningen in de gemeente Apeldoorn zijn digitaal in kaart gebracht en zijn inzichtelijk voor alle inwoners. (doorontwikkelen Digitale Kaart).

2. Het zijn van een vitale sportvereniging (gebruiker sportaccommodatie) is een randvoorwaarde om in aanmerking te komen voor ondersteuning bij ontwikkeling, her-ver- en nieuwbouw van sportinfrastructuur

- We werken als gemeente alleen mee aan (accommodatie) plannen als de betrokken sportvereniging vitaal is (heden en toekomst) en de plannen bijdragen aan het behalen van de gedeelde ambities;
- We zetten een stapje extra voor verzoeken vanuit de drie kernsporten: wielrennen, atletiek en volleybal;

- We laten een onderzoek uitvoeren naar de vitaliteit van de Apeldoornse sportverenigingen, met vooraf vastgestelde criteria voor wat we verstaan onder een vitale vereniging en waar deze aan zou moeten voldoen. We maken hierbij gebruik van de expertise van Vereniging Sportraad Apeldoorn, als belangenbehartiger van de sportverenigingen.
- 3. We verduurzamen onze maatschappelijk sportvastgoed.**
- Sport is een maatschappelijke opgave, net als verduurzaming. Partijen die zijn aangesloten bij het Sportakkoord zetten zich in voor het verduurzamen van sportaccommodaties om een bijdrage te leveren aan de uitvoeringsagenda energieneutraal in 2050;
  - Elke in gemeentelijk eigendom zijnde sportaccommodatie is voorzien van een MJOP, inclusief reservering voor onderhoud, renovatie en/of vervanging. (Voor Omnisport geldt een op zichzelf staand dossier);
  - We laten een onderzoek uitvoeren naar de haalbaarheid van het onderbrengen van het totaal aan maatschappelijk sportvastgoed in Apeldoorn bij Accres, zowel binnen- als buitensportaccommodaties.
- 4. Alle kunstgrasvelden die voor 2028 vervangen of nieuw aangelegd dienen te worden, mogen geen rubbergranulaat gebruiken.**
- Met het oog op het toekomstig verbod op het gebruik van rubbergranulaat wordt de bestaande Regeling Kunstgrasfondsen aangevuld met de voorwaarde dat bij aanleg van kunstgrasvelden en/of vervanging van de toplaag geen rubbergranulaat gebruikt mag worden.
- 5. Omnisport is en blijft topsporticoon op de Veluwe en in Apeldoorn**
- Vanuit de groeiambitie, zoals geschetst in Apeldoorn 2040, streven we naar een blijvende status van Apeldoorn als internationale sportevenementenstad. De functie en rol van Omnisport als wereldwijd icoon valt daarbinnen;
  - Eens in de drie jaar vinden er 1 à 2 internationale topsportevenementen plaats binnen de kernsporten atletiek, volleybal en/of wielrennen. Omnisport speelt hier een prominente rol in;
  - Omnisport is door het opstellen en uitvoeren van een gezamenlijke investeringsagenda klaar voor de ontvangst van sport, topsport en evenementen nu en in de toekomst.
- 6. Sport en bewegen en buitenruimte**
- Bij (toekomstige) gebiedsontwikkeling (nieuwe woonwijken) zijn de sport- en beweegbehoeften (en de fysieke vertaling ervan) vanaf de plan- en ontwerpfase ingetekend en opgenomen. Zowel voor de georganiseerde als voor de ongeorganiseerde sport (uitnodigende buitenruimte);
  - In bestaande en toekomstige vitaliteitsagenda's wordt er bij de (her) inrichting van openbare buitenruimte rekening gehouden met mogelijkheden voor sporten en bewegen;
  - Afstemming tussen verschillende programma's als stedenbouw, ondernemende gezinsstad, gezondheid en ruimtelijke leefomgeving is vanzelfsprekend en vindt altijd plaats bij de ontwikkeling van nieuwe ideeën, visie en beleid.

Apeldoorn is een gemeente met een relatief grote oppervlakte. Accommodaties en verenigingen zijn door de hele stad en in alle dorpen te vinden, soms in eigendom van de gemeente, vaak (100% clubhuizen, 50% voor overige gebouwen en grond) van de vereniging zelf. Vooruitlopend op nieuwe beleidskaders en de uitvoering daarvan, is er een aantal accommodatievraagstukken die op korte en middellange termijn (politieke) aandacht en besluitvorming vragen. Een totaaloverzicht van deze vraagstukken is terug te vinden in *bijlage 2*. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen indoor en outdoor vraagstukken.

Het creëren van (financiële) speelruimte

Apeldoorn kent een ruim aanbod aan sportvoorzieningen, we stelden het al vast. Maar 'af' is het nooit: de ontwikkelingen op dit gebied nooit stil. Er zijn veel ambities en ideeën, er is veel in beweging en ontwikkeling: Een kleine greep uit de actuele vraagstukken dan wel wensen vanuit de Apeldoornse sportwereld:

- Nieuw zwembad Noord (vervanging Sprenkelaar)
- Nieuwe sporthal Zuid (vervanging Zuiderparkhal)
- Omnisport – topsporticoon op de Veluwe

- Sportpark Ordenbos – uitbreiding MTB park
- De wens vanuit de gymnastiekverenigingen voor de ontwikkeling van een eigen turnhal
- De wens vanuit de (wieler) verenigingen voor een eigen wielersparcours
- Fusie en ontwikkeling toekomstvisie tennisverenigingen in relatie tot de beschikbare ruimte
- Fusie en ontwikkeling toekomstvisie voetbalverenigingen in relatie tot de beschikbare ruimte

Er is voor nu *speelruimte* nodig om een aantal verkenningen en onderzoeken te versnellen en om te zetten in concrete oplossingen. Het budget dat voor de ontwikkeling van onze sportinfrastructuur beschikbaar is, willen we opplussen. Dan kan echt een aantal van de genoemde vraagstukken worden opgepakt en kunnen er samen met de sportverenigingen stappen gezet worden voor de nabije toekomst.

Omdat we nu nog niet kunnen overzien wat de omvang is van de gewenste investeringen, en wie welk aandeel heeft in deze toekomstige investeringen (overheid, sportwereld en/of bedrijfsleven?) volgen daar separate voorstellen voor in de eerstvolgende MPB-cyclus in 2022.

De ontwikkelingen op dit gebied staan nooit stil. Er zijn veel ambities en ideeën, er is veel in beweging en ontwikkeling: we blijven werken aan een toekomstbestendige sportinfrastructuur. Daarom gaan we aan de slag met een *Masterplan fysieke sportinfrastructuur*.

Samenvattend: de kaders

Het veranderende sportlandschap: een masterplan voor de fysieke infrastructuur

- Optimaal gebruik van maatschappelijk sportvastgoed.
- Het zijn van een vitale sportvereniging (gebruiker sportaccommodatie) is een randvoorwaarde om in aanmerking te komen voor ondersteuning bij ontwikkeling, her- ver- en nieuwbouw van sportinfrastructuur.
- We verduurzamen ons maatschappelijk sportvastgoed.
- Alle kunstgrasvelden die voor 2028 vervangen of nieuw aangelegd dienen te worden, mogen geen rubbergranulaat bevatten.
- Omnisport is en blijft topsporticoon op de Veluwe en in Apeldoorn.
- Sport en bewegen en buitenruimte zijn vanzelfsprekend integraal onderdeel van nieuw beleid, vitaliteitsagenda's en gemeentelijke (nieuw)bouwplannen.

04| Sportstimulering & Verenigingsondersteuning

4.1 Algemeen

De maatschappelijke meerwaarde van sport en bewegen is groot. Sport brengt mensen bij elkaar, geeft plezier, helpt talenten te ontwikkelen, draagt bij aan burgerschapsvaardigheden, leert omgaan met tegenslagen en biedt veel mogelijkheden voor vrijwilligerswerk. Daarnaast draagt sporten eraan bij dat inwoners gezond(er) zijn en dat ook zo ervaren. Daarom streeft de gemeente Apeldoorn naar een sport- en beweeginfrastructuur die mensen uitnodigt tot sporten en bewegen.

Sportstimulering en verenigingsondersteuning is geen exclusieve taak voor de gemeente. We hebben de betrokkenheid en inzet van anderen nodig om onze doelstellingen te realiseren. We nemen het voortouw in de ontwikkeling van kaders en sturing waar mogelijk via subsidiering, maar we zien onze rol vooral als partner die samen met inwoners, sportverenigingen, sportbonden, andere sportaanbieders, onderwijs, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven vorm geeft aan onze gedeelde ambities en doelstellingen.

4.2 Het bestaande, diverse en brede speelveld als basis

Apeldoorn heeft veel te bieden als het gaat om bewegen en sporten. Met tal van sportverenigingen, sportparken en -accommodaties, een groene (buitensport)omgeving en particuliere en commerciële aanbieders is er veel aanbod. Een veelheid aan voorzieningen voor breedte- en topsport, zowel in eigendom van bedrijven/organisaties als in eigendom van de gemeente. Denk hierbij aan Omnisport, aangewezen als topsportlocatie en gastheer van verschillende topsportevenementen. Voor de sportstimulering op scholen en in de wijken wordt gebruik gemaakt van de kennis, kunde en mensen van Accres Apeldoorn B.V. (hierna: Accres). De vereniging Sportraad Apeldoorn (hierna: Sportraad) treedt op als belangenbehartiger van de sportverenigingen in Apeldoorn.

Als gemeente zien wij het bestaande sport- en beweegaanbod als basis voor onze ambities en doelstellingen. Onderstaande impressie is gebaseerd op dit aanbod en relevante actuele thema's. Al deze thema's hebben een plek gekregen in het Sportakkoord, inclusief ambities en actiepunten.

Afbeelding 2, Een breed en divers speelveld als basis voor sport en bewegen

4.3 Sportstimulering en verenigingsondersteuning in Apeldoorn, een toelichting.

“Een leven lang sporten en bewegen om fit en gezond te blijven” is een speerpunt van veel gemeenten en sportbonden. Ook wij zien graag dat elke inwoner in Apeldoorn zo lang mogelijk gezond en vitaal blijft en dat kinderen van jongs af aan goed leren bewegen en motorische vaardigheden ontwikkelen. Maar vooral ook dat ze plezier beleven in sport en bewegen en daarbij een gezonde leefstijl en gezonde(re) voeding als iets normaal zien.

De insteek is dat mensen zo jong mogelijk beginnen en zo lang mogelijk (kunnen) blijven sporten en bewegen. Elke levensfase kent echter nieuwe en andere mogelijkheden, uitdagingen en beperkingen om sportief actief te zijn en te blijven.⁵ En ook de achtergronden/kenmerken spelen een rol (lage sociaal economische status⁶, mensen met een beperking/chronische aandoening, culturele achtergrond etc.). De verschillende deelakkoorden (m.n. Van jongs af aan vaardig en bewegen & Sport en Bewegen voor iedereen) in het Sport- en bewegakkoord sluiten hier naadloos op aan en hebben een hoge prioriteit bij alle deelnemende verenigingen en organisaties in het Sportakkoord. De maatschappelijke rol van sportverenigingen is dan ook van groot belang voor onze gemeente.

Sportvereniging als ontmoetingsplek

De sportvereniging is van oudsher vaak een ontmoetingsplek in de wijk en speelt een belangrijke rol als sociaal netwerk. Sport en bewegen wordt in Apeldoorn de laatste jaren steeds vaker ingezet als middel voor gezondheids -bevordering, (re)integratie, participatie, weerbaarheid en het tegengaan van schoolverzuim en eenzaamheid. Zo bieden Apeldoornse sportverenigingen dagbesteding voor mensen met een beperking, een werkervaringsplek voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en een trainingsclubje voor mensen met overgewicht. Toch zien we dat sporten en bewegen nog niet voor elke Apeldoorner vanzelfsprekend is. Met name voor inwoners met een beperking, senioren en mensen met een migratie-achtergrond is sport of beweging niet altijd toegankelijk.

Breed motorisch ontwikkelen en talentontwikkeling gaan hand in hand. Talentontwikkeling is daarnaast de schakel tussen breedte- en topsport (evenementen). Talenten inspireren anderen om het beste uit zichzelf te halen en tot een actieve en sportieve leefstijl te komen. Hoe meer mensen in Apeldoorn aan sport doen, hoe groter de kweekvijver voor nieuwe talenten is die Apeldoorn, Gelderland en Nederland op de kaart kunnen zetten. Topsport Gelderland vervult hierin een belangrijke rol, zowel in de begeleiding van het individu als de omgeving van het talent.

Accres als uitvoerend partner

Wij hebben Accres (en Stimenz) als onze uitvoerend partner als het gaat om sportstimulering en verenigingsondersteuning. Mede door het sportstimuleringsaanbod dat zij (al dan niet in gezamenlijkheid met andere maatschappelijke partners) neerzetten, is er gemeente breed voor elke inwoner een aansprekende en passende activiteit te vinden.

Accres werkt nauw samen met verschillende (sport) organisaties om de jeugd goed te leren bewegen en te laten sporten, er worden activiteiten georganiseerd om ouderen te laten bewegen en elkaar te ontmoeten en er worden speciale activiteiten georganiseerd voor kinderen met een (lichamelijke) beperking. Zo worden er activiteiten als Sport van de maand, sportdagen en sportinstuiven georganiseerd om iedereen laagdrempelig kennis te laten maken met verschillende sporten. Daarnaast wordt Sportstimulering ingezet als middel om mensen te activeren en te betrekken bij de buurt. Dat levert een actieve en betrokken gemeenschap op, stimuleert de (burger) participatie en bevordert de leefbaarheid.

Doorontwikkeling afdeling Sportstimulering Accres

Ook Accres ziet een grote verandering op het gebied van sport en bewegen: er is een transitie gaande van focus op bewegen naar focus op preventie en vitaliteit. Het “Corona” tijdperk heeft deze transitie versneld en

---

⁵ <https://www.allesoversport.nl/thema/beleid/een-leven-lang-bewegen-en-sporten/>

⁶ Sociale en economische status

het gevoel van urgentie vergroot: preventie en vitaliteit voor alle doelgroepen staan meer en meer centraal in de vraag die o.a. wij als gemeentelijke opdrachtgever bij Accres hebben neergelegd/neerleggen. Met deze ontwikkelingen en de aandacht die er is voor sport en bewegen in Nederland door Corona, is er een mooi fundament ontstaan, waarop de afdeling Sportstimulering - die door zal gaan onder de naam Sportservice - kan worden doorontwikkeld.

4.4 Verenigingsondersteuning

Sportverenigingen zijn in de basis zelf verantwoordelijk voor hun eigen bestaan. Dat is niet altijd even gemakkelijk: ze moeten steeds meer rekening houden met wet- en regelgeving, hebben met regelmaat moeite met het vinden van vrijwilligers en leden verwachten steeds meer van hun vereniging. Voor een toekomstbestendige vereniging is dus een gezonde financiële basis nodig, maar ook een heldere organisatiestructuur, een passend aanbod voor de (nieuwe) leden én voldoende gekwalificeerde/geschikte vrijwilligers. Het is dan ook niet voor niets dat er steeds vaker wordt gesproken over de noodzaak van professionalisering van het vrijwilligerskader en van meer samenwerking tussen verenigingen en andere sportorganisaties/sportaanbieders.

We willen op zoek naar manieren om bestuurders en andere vrijwilligers te ontzorgen, zodat zij zich vooral kunnen richten op waar hun eerste verantwoordelijkheid ligt: hun leden plezier laten beleven aan hun sport. Verenigingsondersteuners kunnen hier een belangrijke rol in spelen. Deze verenigingsondersteuners zijn aangesteld met middelen uit de rijksregeling Brede Regeling Combinatiefuncties en werkzaam bij Accres of Stimenz.

De Verenigingsondersteuners bieden ondersteuning bij allerlei vragen die leven binnen de vereniging. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor de Apeldoornse sportverenigingen. Daarnaast zijn er verschillende partners binnen Apeldoorn die hier een rol in spelen. Zo helpt **Apeldoorn Pakt Aan** verenigingen bij het werven van vrijwilligers en biedt deze organisatie deskundigheidsbevordering via de **Vrijwilligersacademie** en **Bestuurdersacademie**. De **Vereniging Sportraad Apeldoorn** behartigt de belangen van de sport(verenigingen) en is een klankbord voor de gemeente bij diverse sportvraagstukken.

Vereniging sportraad Apeldoorn als belangenbehartiger van de lokale sportverenigingen

De Sportraad Apeldoorn (VSA) is een overkoepelend orgaan van in de gemeente Apeldoorn gevestigde sportverenigingen. De werkzaamheden van de Sportraad richten zich vooral op:

- Het verlenen van begeleiding en ondersteuning van haar leden in de ruime zin van het woord.
- De bevordering van de sport in Apeldoorn in al haar verschijningsvormen.
- De stimulering van de sportdeelname in Apeldoorn.

4.5 Trends en ontwikkelingen

Onderstaand overzicht laat de trends en ontwikkelingen van dit moment zien en welke kansen en ambities er mee samenhangen:

Nr.	Trend	Ambitie en kansen
1.	Samen met de Apeldoornse sportverenigingen en -organisaties werken aan een optimaal sport- en beweegklimaat.	<p>We omarmen de ambities en uitgangspunten van het Sportakkoord en werken mee op de thema's waar onze invloedssfeer ligt.</p> <p>We zorgen, in samenwerking met de maatschappelijke partners, voor een buitenruimte die uitnodigt tot meer bewegen en een gezonde leefstijl.</p> <p>We kiezen bewust voor <i>De gezonde Leefstijl</i> als rode draad in onze lokale akkoorden, het Preventieakkoord en het Sportakkoord</p>

2.	Groeiende aandacht voor sport & bewegen als doel én middel Sport verschuift in toenemende mate van doel (vrijtijdsbesteding) naar middel (preventie op het terrein van gezondheid, eenzaamheid, etc.).	Sport is steeds meer integraal onderdeel van andere domeinen en terreinen zoals het sociaal domein (gezondheid, welzijn, onderwijs en inclusie) en het fysieke domein (openbare ruimte, vervoer en vastgoed). We kiezen bewust voor <i>De gezonde Leefstijl</i> als rode draad in onze lokale akkoorden, het Preventieakkoord en het Sportakkoord
3.	Gefragmenteerd aanbod van loketten en informatievoorziening. Toenemende behoefte aan centraal punt voor alles rondom sport. In het land wordt dit steeds vaker vorm gegeven in een centraal sportservice punt.	1e stap: koppeling met sportakkoord, deelakkoord 1: Verbinding, zichtbaarheid en promotie van sport en bewegen in Apeldoorn. In Accres hebben we een partner m.b.t. sportvastgoed en als uitvoeringspartner sportstimulering en verenigingsondersteuning. We werken aan de ontwikkeling van 1 loket voor de Apeldoornse sport. Verkenning en realisatie van eenduidige plek waar alles samenkomt.
4.	Toenemende roep vanuit sport- en beweegveld om verbindingen aan te brengen tussen partijen, activiteiten en het stimuleren samenwerking.	Verenigingsondersteuners en buurtsportcoaches zijn bekende fenomenen in Apeldoorn. Hierop kan worden doorgebouwd. Apeldoorn heeft een aantal sportzones waar een natuurlijke samenwerking al is ontstaan of zou kunnen ontstaan. Apeldoorn heeft een groot aantal samenwerkingen binnen de sport. Accres is bezig met een doorontwikkeling binnen hun organisatie. Van Sportstimulering naar Sportservice Apeldoorn

4.6 Kader en ontwikkelopgaven

De genoemde trends en ontwikkelingen die we zien in Apeldoorn zetten we om toekomstbestendige kaders die allen worden uitgewerkt in uitvoeringsnota's. Naast het benoemen van het *kader* wordt tevens een voorzet gedaan voor de noodzakelijke *ontwikkelopgaven* voor de komende jaren.

- 1. Sport & bewegen is toegankelijk, veilig en laagdrempelig voor iedere inwoner van Apeldoorn**
  - Op het gebied van beweeg- en sportstimulering vervullen wij als gemeente vooral een regisserende en stimulerende rol. We nemen het voortouw in de ontwikkeling van beleidskaders en sturing waar mogelijk via subsidiëring;
  - We zorgen, in samenwerking met de maatschappelijke partners, voor een buitenruimte die uitnodigt tot meer bewegen en een gezonde leefstijl;
  - We leggen de focus op sociale programmering, met laagdrempelige activiteiten in de wijken, playgrounds, Cruyffcourts en schoolpleinen;
  - We nemen actief deel in de regionale samenwerking Uniek Sporten en Inclusief Sporten, met tevens een lokale coördinator actief in Apeldoorn;
  - We doen het samen: we blijven bouwen aan een netwerksamenwerking (lokaal, regionaal (bv Uniek Sporten) provinciaal (bv sportief groot worden Gelderland) , landelijk (sportbonden)).

2. Vitale en maatschappelijk betrokken sportverenigingen zijn ons belangrijkste kapitaal als het gaat om een sportieve en verbonden samenleving

- Het sportkader bij Apeldoornse sport- en beweegaanbieders heeft zowel sport-inhoudelijk als pedagogisch het (gekwalficeerde) niveau dat benodigd is voor het aanbieden van activiteiten voor de, eventueel specifieke, doelgroep. Een sterk gekwalficeerd sportkader draagt bij aan een positieve sportcultuur;
- We gaan uit van de eigen kracht van sportaanbieders;
- Een toekomstbestendige sport- en beweegaanbieder heeft als basis een positieve sportcultuur die zich kenmerkt door een veilige omgeving waar het voor bezoekers, sporters en vrijwilligers onbezorgd en plezierig verblijven is;
- We zetten de beschikbare middelen met voorrang in op (de ondersteuning van) vitale en maatschappelijk actieve sportverenigingen. (Denk hierbij aan de visie achter de ontwikkeling van Open Club);
- We inventariseren de vitaliteit van alle Apeldoornse sportverenigingen en brengen een gericht advies uit aan verenigingen die niet vitaal blijken te zijn;
- Gemeente Apeldoorn werkt mee aan het behoud van vitale en toekomstbestendige sportverenigingen door middel van ondersteuning in subsidieregelingen (o.a. Ondersteuningsregeling Sportinfrastructuur) en inzet van verenigingsondersteuners.

3. We zetten maximaal en zo efficiënt mogelijk in op de Brede Regeling Combinatiefuncties

- Door het inzetten van combinatiefunctionarissen werken we aan het doel ‘een leven lang sport, bewegen en het beoefenen van culturele activiteiten’ voor iedereen;
- In overleg met Accres en overige partners komen we tot een flexibele inzet van de functionarissen, die meebewegen met veranderde vraag en veranderend (gemeentelijk) beleid;
- We focussen ons op lokale verbindingen tot stand brengen en uitbouwen tussen gemeentelijke beleidsdomeinen en voorzieningen, gesubsidieerde/commerciële sport, cultuur, onderwijs, bso/kinderopvang, welzijn, zorg, gezondheid, bedrijven;
- Duurzaam versterken en innoveren van sport-, beweeg- en cultuuraanbieders/ vrijwilligersorganisaties op het gebied van o.a. besturen, vrijwilligers, kader, diversiteit, inclusief en vraaggericht handelen.

4. We werken vanuit een toegankelijk en laagdrempelige organisatie voor alle Apeldoornse sportverenigingen en -organisaties.

- De huidige tijd en actuele ontwikkelingen vragen om een nieuwe werkwijze, een professionaliseringslag op het gebied van sportstimulering en verenigingsondersteuning;
- Vanuit het sport- en bewegakkoord ontwikkelt Apeldoorn een digitaal sport- en beweegplatform, hét centrale punt waar inwoners, professionals en organisaties in de gemeente terecht kunnen voor alles wat met sport te maken heeft. Lancering staat begin 2022 gepland;
- We voeren structureel overleg met onze partners in de sport, zoals Accres, Sportraad en sportverenigingen, waarbij we oog blijven houden voor de verschillende rollen en verantwoordelijkheden, nu en in de toekomst;
- We doen verkennend onderzoek naar de ontwikkeling van één centraal ondersteuningspunt voor het totale palet aan sport en bewegen. Denk hierbij aan sportstimulering, aansturing medewerkers Brede Regeling Combinatiefuncties, Verenigingsondersteuning, belangenbehartiging sportverenigingen, beheer en exploitatie sportvastgoed.

Vanuit de hierboven genoemde ontwikkelopgaven zoomen we kort in op de ontwikkeling van het digitale sport- en beweegplatform en hoe dit als opmaat kan dienen tot de uiteindelijke realisatie van één centraal ondersteuningspunt, een sportservice Apeldoorn.

Het digitale sport- en beweegplatform Apeldoorn

Vanuit de ambitie in deelakkoord 1 van het sportakkoord wordt een digitaal sport- en beweegplatform ontwikkeld. Dit is een eerste stap in de richting van een duidelijk en herkenbaar Sportloket, oftewel één sportservicepunt Apeldoorn.

De vraag die centraal staat bij de ontwikkeling van zowel een digitaal als fysiek loket is: *Digitaal platform*
Hoe kunnen wij het volledige sport- en beweegaanbod in Apeldoorn (digitaal) onder de aandacht brengen en houden bij sporters en niet-sporters in de gemeente Apeldoorn en vraag en aanbod met elkaar verbinden?
Hoe kunnen we sport en bewegen in Apeldoorn letterlijk (digitaal) zichtbaar maken, organisaties verbinden en promoten?

Een platform is hét centrale punt waar inwoners, professionals en organisaties in de gemeente terecht kunnen voor alles wat met sport te maken heeft. Er is al langere tijd vraag naar één centraal punt waar alles wat met sport te maken heeft samen komt. Het Apeldoornse bureau Sportunity gaat dit, in opdracht van de regiegroep sportakkoord, realiseren. *We lanceren het platform in het voorjaar 2022*. Het platform brengt al het sport- en beweegaanbod van Apeldoorn bijeen. Het is de bedoeling dat alle sport-gerelateerde vragen in eerste instantie bij het platform binnenkomen. Door alle sport- en beweegzaken via één punt te laten lopen, kan er makkelijker worden ingespeeld op trends en worden mogelijke problemen ook eerder gesignaleerd.

Sportservice Apeldoorn

Aansluitend op de genoemde ontwikkelingen van een digitaal platform willen we gezamenlijk met de regiegroep van het sport- en bewegakkoord, Accres en de Sportraad onderzoeken hoe we tot realisatie van een (fysiek) loket voor sport- en bewegen kunnen komen. De gemeente streeft ernaar dat zoveel mogelijk bewoners kunnen sporten en bewegen. Zoals we hierboven al hebben vastgesteld, is de manier waarop mensen sport beoefenen de afgelopen jaren behoorlijk veranderd.

Meer individueel, minder in verenigingsverband en informeler (d.w.z. op straat/in het park en in losse groepen). Daarnaast is sporten niet voor iedereen vanzelfsprekend. Sommige mensen ervaren een drempel vanwege bijvoorbeeld een beperking of vinden geen aansluiting bij het huidige aanbod.

Deze ontwikkelingen vragen om een andere aanpak: integraal en wijkgericht, met veel nadruk op bewegen in het algemeen. Eén loket (sportservice) voor sport en bewegen past hierbij.

Vanuit één organisatie wordt er meer bereikt als het gaat om het versterken van de samenwerking en de uitwisseling tussen de sportverenigingen, het anders georganiseerd sporten en initiatieven van het ongeorganiseerde sport- en bewegingsaanbod. Eén organisatie betekent één herkenbaar loket voor iedereen.

Aandachtspunten voor de toekomst

Sportverenigingen worden op verschillende manieren ondersteund om hun maatschappelijke waarde voor een sportieve en gezonde samenleving mogelijk te maken. Verenigingen kunnen voor hun ambities een beroep doen op verenigingsondersteuners en/of de JOGG regisseur (Gezonde Jeugd Gezonde Toekomst). Financiële middelen zijn er beschikbaar vanuit subsidieregelingen voor het Sportakkoord. Maar ook met een ondersteuningsregeling sportinfrastructuur om het kwalitatief op peil houden van het (niet-gemeentelijk) sportvastgoed.

Vitale verenigingen en slimme verbindingen aanbrengen tussen verenigingen en activiteiten zijn de aandachtspunten voor de toekomst. Samen met het veld zullen we verder moeten kijken hoe we de kracht van verenigingen niet alleen voor de sport inzetten, maar ook de bredere maatschappelijke waarde die zij creëren, waar te kunnen blijven maken. Dat doen we onder andere door samen met het sport- en beweegveld ambities te formuleren op dit terrein. Zo ontstaan nieuwe verbindingen en ideeën en wordt het geld dat hiervoor beschikbaar is, ingezet daar waar het hardst nodig is. Het Sportakkoord is het meest recente resultaat van deze gezamenlijke insteek en gedeelde ambities.

Samenvattend: de kaders

Sportstimulering & Verenigingsondersteuning

- Sport en bewegen is toegankelijk, veilig en laagdrempelig voor iedere inwoner van Apeldoorn.
- Vitale en maatschappelijk betrokken sportverenigingen zijn ons belangrijkste kapitaal als het gaat om een sportieve en verbonden samenleving.
- We zetten maximaal en zo efficiënt mogelijk in op de Brede Regeling Combinatiefuncties.
- We werken vanuit een toegankelijke en laagdrempelige organisatie voor alle Apeldoornse sportverenigingen en-organisaties.

05| Gezonde leefstijl, een integrale benadering

5.1 Algemeen

Sporten, bewegen, spelen en gezonde leefstijl zijn begrippen die niet meer los van elkaar te zien zijn. Er is in het algemeen steeds meer aandacht voor sport, bewegen en gezondheid, vooral vanuit een preventief oogpunt. In het belang van een gezonde en vitale stad ligt er een grote opgave. Dit met het oog op 30 tot 40% (sport) inactieve inwoners en de oprukkende (stil)zittende levensstijl (gebrek aan lichaamsbeweging). Steeds meer onderzoeken wijzen uit hoe cruciaal bewegen is voor een fysiek én mentaal gezond leven.

Bewegen kan op veel verschillende manieren, bijvoorbeeld door sport, spel, recreatie en in dagelijkse bezigheden. In veel gemeenten is de trend te zien dat sportbeleid steeds meer transformeert tot sport- en beweegbeleid. Van sport als doel (vrijtijdsbesteding) naar sport als middel (vitaliteit, gezonde leefstijl). In Apeldoorn vloeien ze deels samen in het programma Comfortabele Gezinsstad, maar ook in onder andere Uitnodigende Buitenruimte, lokaal preventieakkoord en het Sportakkoord.

5.2 Gezonde leefstijl, de rode draad van onze lokale akkoorden

In het Sportakkoord zit ook overlap met de thema's uit het Preventieakkoord, zoals roken of gezond gewicht. Sportverenigingen doen mee aan het rookvrij maken van hun accommodatie en worden zich meer bewust van hun rol: dat blijkt bijvoorbeeld uit verantwoord alcohol schenken en gezond voedingsaanbod in de kantines. Tevens is er bij JOGG (gezonde jeugd gezonde toekomst) ook veel overlap tussen preventie en sport. Daarnaast heeft Apeldoorn Leefomgeving als thema in het Preventieakkoord toegevoegd.

Verbinding Lokaal Preventieakkoord met het Sport- en beweegakkoord

Thema	Preventieakkoord	Sport- en beweegakkoord
Bewegen	Ambities op bewegen zijn onderdeel van deelakkoord 'leefomgeving'.	<u>Deelakkoord 2: sporten en bewegen voor iedereen</u> , Mensen die niet sporten of bewegen, activeren om meer te gaan bewegen. Focus ligt op zes verschillende doelgroepen waarvan inwoners met een lage SES er één is. <u>Deelakkoord 5: van jongs af aan vaardig in bewegen</u>
Omgeving	<u>Deelakkoord 4: leefomgeving</u> <ul style="list-style-type: none"> de openbare ruimte beter benutten voor gezondheidsbevordering Sporten en bewegen in de openbare ruimte Gezamenlijk laagdrempelig en gratis buiten sporten in kwetsbare wijken 	<u>Deelakkoord 3: duurzame sportinfrastructuur</u> Betere benutting van de openbare ruimte voor sport- en bewegen met programmering.
Roken	<u>Deelakkoord 1: Roken</u> Rookvrije sport- en speelterreinen	<u>Deelakkoord 6 topsport die verbindt en inspireert voor talenten en ontwikkeling</u> <ul style="list-style-type: none"> Jongeren en volwassenen zijn zich bewust van het belang van een actieve en gezonde leefstijl Concrete acties: ontwikkelen van een bewustwordingscampagne gezonde leefstijl
Alcohol	<u>Deelakkoord 2: alcohol</u> Verantwoorde verkoop bij sportverenigingen en sportaccommodaties	
Gezond gewicht	<u>Deelakkoord 3: gezond gewicht</u> Gezondere voeding krijgt een prominente plek in het voedselaanbod	

Voorgaand overzicht geeft in één oogopslag de verbindingen aan tussen onze lokale akkoorden. Door een meer integrale benadering van de genoemde thema's, zowel binnen onze interne organisatie als ook in ons netwerk, zorgen we voor korte lijntjes en (meer) verbinding / krachtenbundeling.

Ongeorganiseerde sport

De ongeorganiseerde sport neemt een steeds grotere plaats in op het totaal aan sporten en bewegen. In het voorgaande hoofdstuk hebben we een aantal trends benoemd die wij zien, zowel landelijk als lokaal, in Apeldoorn. We willen daar nadrukkelijk op in spelen, bijvoorbeeld bij de inrichting van onze openbare ruimte.

Openbare ruimte als belangrijkste sportfaciliteit

Tot ver in de twintigste eeuw was sport georganiseerd via clubs met leden. In de jaren tachtig verschoof dat beeld geleidelijk. Sporten werd iets dat je deed voor je gezondheid en werd individualistischer, joggen werd populairder en het eerste trimparcours verscheen. En natuurlijk zijn er de openbare sportveldjes voor voetbal en basketbal. Aangejaagd door de coronapandemie neemt sporten in de openbare ruimte een steeds belangrijker positie in. Kijk om je heen en je ziet hoe intensief we de buitenruimte gebruiken om te sporten. Freerunnen op de hoek van de straat, bootcampen in het park, boksen tegen een openbare boksbal onder een viaduct, wielrennen langs het kanaal, een rondje hardlopen door de buurt, voetballen op het Cruyff Court – het is zo vanzelfsprekend. Eigenlijk is het vreemd dat we jarenlang hebben gesport achter muren en hekken ten faveure van stilstaande en rijdende auto's. Laten we dit weer omkeren en de buitenruimte een uitnodigende plek maken waar je overal kunt sporten. De openbare ruimte is onze belangrijkste sportfaciliteit.

Uiteraard blijven sportverenigingen van belang voor onze sportinfrastructuur en hebben ze maatschappelijke meerwaarde. De uitdaging voor de toekomst ligt in het zoeken naar uitbreiding en verbreding van de activiteiten en terreinen van de sportclub, in combinatie met ruimte bieden aan sporten in de publieke ruimte. Zeker in kwetsbare buurten waar bewoners niet altijd de mogelijkheden hebben (tijd, geld en vervoer) om naar clubs aan de stadsrand te gaan, is dit een essentiële stap.

Anders-georganiseerd sporten en bewegen

Naast sporten bij verenigingen en sporten in de openbare ruimte, wordt er ook nog gesport in andere verbanden: bij de ontmoetingsplekken, in het onderwijs, in zorg en revalidatie en natuurlijk bij de semi-commerciële aanbieders zoals sportscholen, yogascholen, boksscholen etc. De laatste zijn enorm populair en van wezenlijk belang binnen het sportlandschap.

5.3 Trends en ontwikkelingen

Nr.	Trend	Toelichting
1.	De (stil)zittende levensstijl	Zittend werken aan een bureau met een beeldscherm, zittend in de auto van en naar je werk en thuis nog eens zittend of liggend tv-kijken of computeren. Nederlanders zijn in vergelijking met andere Europeanen 'kampioen zitten'.
2.	Dalende motorische ontwikkeling	Motorische ontwikkeling holt achteruit (minder vaardig en dus minder plezier in bewegen; minder sportdeelname)
3.	Dalende trend buitenspelen bij kinderen en jongeren	Meer buiten bewegen draagt bij aan een actieve leefstijl en fitheid later, een gezond gewicht, een positief zelfbeeld en een goede motorische ontwikkeling. Dat dit een dalende trend is, is zorgelijk.

4	Stijgende lijn in aantallen mensen met overgewicht	De helft van de volwassen Nederlanders is te zwaar. In 2020 had 50,0% van de Nederlanders van 18 jaar en ouder matig of ernstig overgewicht. Overgewicht komt vaker voor bij mannen dan bij vrouwen. Bij obesitas (ernstig overgewicht) is dat andersom: meer vrouwen hebben obesitas dan mannen ⁷ . Inmiddels is er een landelijke interventie, GLI, ontwikkeld. Een gecombineerde leefstijlinterventie (GLI) is zorg voor mensen met overgewicht of obesitas. Een GLI is gericht op een gedragsverandering om een gezonde leefstijl te bereiken en te behouden.
5.	Stijging van de preventieve maatregelen ongezond gedrag.	Ongezond gedrag/ongezonde omgeving is verantwoordelijk voor bijna 20 procent van de ziektelast. Er worden meer en meer interventies ontwikkeld die tot doel hebben ziekten en complicaties van ziekten te voorkomen of in een zo vroeg mogelijk stadium op te sporen (ziektepreventie), gezondheid te bevorderen en gezondheid te beschermen.

5.4 Kaders en toekomstige ontwikkelopgaven

De genoemde trends en ontwikkelingen die we zien in Apeldoorn zetten we om toekomstbestendige kaders die worden uitgewerkt in uitvoeringsnota's.

- Een gezonde(re) leefstijl is een haalbaar doel voor alle inwoners van onze gemeente;
- De openbare buitenruimte is voor alle Apeldoorners toegankelijk om er gratis te bewegen en te sporten;
- In alle Apeldoornse wijken en dorpen zijn op fiets- of loopafstand mogelijkheden om te bewegen en te sporten in de openbare ruimte;
- In alle kwetsbare wijken zijn mogelijkheden om laagdrempelig (gratis) buiten te sporten, te bewegen en om bestaande sportaccommodaties beter te benutten voor de buurt. Daarbij gaat het niet alleen om de 'hardware', maar juist ook om het gezamenlijk organiseren van een toegankelijke programmering en het activeren van bewoners;
- We trekken vanuit het sociaal domein samen op met onze collega's van gebiedsmanagement om voor en met onze Apeldoornse inwoners van dorpen, wijken en buurten - waar dat nodig en wenselijk is - vorm en inhoud te geven aan gezonde leefstijl, sport en bewegen in de Vitaliteitsagenda. Een agenda met actiepunten om het gebied vitaal en veerkrachtig te houden of te maken.
- De vakgroep Gezond en Vitaal Apeldoorn werkt integraal (Comfortabele Gezinsstad, Sport, Publieke Gezondheid & JOGG) aan het bevorderen van een gezonde leefstijl en gezonde leefomgeving. Diverse thema's die een belangrijk onderdeel vormen binnen een gezonde leefstijl en leefomgeving komen hierin samen; sport en bewegen, voeding, gezond gewicht, roken, alcohol, beweegvriendelijke en gezonde buitenruimte. Het betreft niet alleen beleid, maar juist ook de verbinding met 'buiten'; de Apeldoornse samenleving

⁷ <https://www.volksgezondheidszorg.info/onderwerp/overgewicht/cijfers-context/huidige-situatie#node-overgewicht-volwassenen>
Kadernota Sport - Gemeente Apeldoorn - Definitieve versie Q4 2021

06 | Topsport (en -evenementen)

6.1 Algemeen

Context

Met een fijnmazige basisstructuur van sportverenigingen is de Nederlandse sport wereldwijd uniek. In Europa is er geen ander land waar zoveel mensen lid zijn van een sportvereniging.⁸ En hoewel die aantallen wel dalen, zijn er - op 2019 gebaseerde cijfers – nog steeds ruim 5 miljoen lidmaatschappen in Nederland waarvan de grootste groep, ruim 64%, bestaat uit 10 tot en met 14-jarigen. Het mag duidelijk zijn dat slechts een topje van deze groep de bewuste of onbewuste ambitie heeft om topsporter te worden. De overgrote meerderheid van de sporters sport en beweegt voor zijn of haar plezier en/of gezondheid. Traditioneel houden de meeste gemeenten zich vanuit deze laatste maatschappelijke waarde bezig met het stimuleren van sportbeoefening. De rol voor topsport wordt van oudsher toebedeeld aan sportbonden en NOC*NSF, maar ook daarin zien we verschuivingen. Het beste uit een sporter halen vraagt namelijk niet alleen talent, kracht (fysiek en mentaal) en sporttechnische kennis en kunde, maar ook een goede sportinfrastructuur en een veilige omgeving om te kunnen leren en groeien. Daarin vervullen sporters, verenigingen, sportbonden, NOC*NSF en overheden een gezamenlijke rol.

Drie kernsporten

Na jarenlange terughoudendheid van lokale overheden op dit onderwerp, wordt de meerwaarde van het investeren aan de topsportkant (voor toerisme, talentontwikkeling en economie) steeds meer erkend. De gemeente Apeldoorn is zich bewust van haar rol en biedt daarmee zowel haar eigen inwoners als Nederlandse topsporters het beste op het terrein van atletiek, wielrennen en volleybal (de Apeldoornse kernsporten). Dat doen we met regionale trainingscentra (RTC's) voor wielrennen (baan), atletiek (indoor) en volleybal en met het bondsbureau van de Koninklijke Nederlandse Gymnastiekunie (KNGU) in Beekbergen. Bovendien hebben we sportinfrastructuur op het hoogste niveau met onder andere Omnisport en het Bike Park in Orderbos. Dat maakt Apeldoorn een aantrekkelijke stad voor nationale en internationale topsportevenementen. Daar spannen we ons ook voor in, met ons beleid, onder de titel 'De levendige stad'. Apeldoornse verenigingen profiteren daar zeker van mee: talenten weten Apeldoornse verenigingen goed te vinden. De basis van deze evenementen is belegd in evenementenbeleid 'De levendige stad'.

6.2 Trends & ontwikkelingen

Nr.	Trend	Effect en kansen
1.	Verbreden (lokale) verbondenheid breedte- en topsport	<ul style="list-style-type: none"> - Jeugdigen die zich competent voelen in de sport, bewegen beter, vaker en langer. Dit is belangrijk op sociaal gebied, op emotioneel gebied, in het kader van de gezondheid en het zal ook tot meer topsportprestaties leiden. Talentontwikkeling is daarin een cruciale sleutel voor een leven lang plezier in sporten en bewegen én topprestaties op het allerhoogste niveau. - De lokale sportverenigingen en de nationale sportbonden spreken in toenemende mate de wens uit om breder dan alleen op de topsportevenementen te investeren in de kernsporten atletiek, volleybal en wielrennen (baan, weg en mtb). - Verkeersveiligheid speelt in toenemende mate een overweging om buitensporten zowel voor de breedte als topsport op een afgesloten terrein te beoefenen.

⁸ https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/kennisbank/publicaties/?lidmaatschap-sportverenigingen-in-nederland-het-hoogst-van-europa&kb_id=16061

2.	Belang fanbeleving bij & impact van evenementen	<ul style="list-style-type: none"> • Topsportevenementen zijn al jaren niet alleen meer het podium voor topsporters om hun sport te beoefenen. Het zijn evenementen waar ook nationale trots, plezier en vermaak en economische en maatschappelijke spin-off centraal staan. • Voor overheden zit in toenemende mate de legitimering van grote topsportevenementen in de maatschappelijke spin-off van evenementen. • Fanbeleving speelt een toenemende rol bij de organisatie van evenementen. Dat is terug te zien in de aard van evenementen: sneller, dynamischer, op vermaak geënt en in de buitenruimte. De stad of de natuur als decor voor het evenement. En mede onder invloed van technologische vernieuwingen verschuift het kijk- en consumptiegedrag van de tv naar sociale media en mobiele toestellen.
3.	Financieringsbronnen voor topsport-evenementen	<ul style="list-style-type: none"> - Daling van circa 40% van het gemeentelijke topsportevenementenbudget (2021 ten opzichte van 2020) - Voor maatschappelijke activering, veelal bekend onder de naam side events, is geen landelijke budget vanuit het ministerie van VWS meer beschikbaar. - De corona pandemie heeft invloed op de bereidheid en mogelijkheid van het bedrijfsleven om te investeren in (top)sportverenigingen en topsportevenementen

6.3 Topsport, Apeldoorn 2040

In 'Apeldoorn in 2040' is het goed toeven in de Veluwe groene stad met zijn iconen als bijvoorbeeld Het Loo en Omnisport. Het Loo geeft Apeldoorn een internationale koninklijke allure, Omnisport heeft zijn internationale sportevenementen als baanwielrennen, volleybal en atletiek. En outdoor presteren we sportief met onze Midwintermarathon.

In de afgelopen jaren heeft Apeldoorn door middel van lobby en het hosten van grote internationale sportevenementen een stevige positie bemachtigd in Nederland en daarbuiten. Dit was mogelijk door een combinatie van factoren: topsportinfrastructuur als Omnisport, budget voor het aantrekken van evenementen en capaciteit voor zowel lobby als uitvoering van de evenementen.

Op dit moment lopen er (kansrijke) verkenningen voor de periode 2023-2027 op alle kernsporten, waaronder het EK indoor atletiek en het WK baanwielrennen (Super WK wielrennen). Echter, met een reductie van circa 40% van het topsportevenementenbudget en de wens om ook op indoor atletiek internationale evenementen aan te trekken, is het toekomstbeeld van 'Apeldoorn 2040' zeker niet volledig realiseerbaar. De daling van het topsportevenementenbudget heeft vanaf 2022 direct invloed op het aantal en/of grootte en/of maatschappelijke en economische impact van de evenementen. Het gevolg is dat de frequentie terug gaat van 1 à 2 keer per jaar van internationale evenementen naar 1 à 2 keer in de 3 jaren.

Dit heeft niet alleen invloed op de ambitie in Apeldoorn in 2040, maar ook op de positie van Apeldoorn als internationaal sportevenementenstad. Het kan niet anders of dat heeft negatieve impact op de betekenis van Omnisport als internationaal icoon. Daarnaast betekent minder topsport ook minder reuring in de stad, doordat er minder *side events* zullen zijn. Dat willen we zo veel mogelijk voorkomen.

De kernsporten van Apeldoorn en de mogelijkheden van Omnisport hebben altijd centraal gestaan bij het naar Apeldoorn toehalen van topsportevenementen. En dat blijft zo. De afgelopen jaren hebben we geleerd dat de legacy van een evenement groter is voor de betreffende sport als er verbindingen worden gelegd tussen de ambities op het terrein van de breedtesport, topsport en evenementen. Daarom is een meerjarenstrategie voor de kernsporten essentieel.

Financiering speelt daarin ook een rol. Sport(verenigingen), topsport en sportevenementen zijn in grote mate afhankelijk van sponsors. Het realiseren van een groot sponsor- en bedrijevnetwerk wordt steeds moeilijker en is tegelijkertijd steeds crucialer om de topsportambities waar te maken. Door te participeren en mee te bouwen aan dit netwerk, dragen we bij aan de financiering van Apeldoornse topsportambities in de toekomst.

6.4 Ambities, kaders en financiële vertaling

In de categorie topsport is er binnen de begroting budget voor het realiseren van topsportevenementen. Dit bedrag bedraagt in 2022 circa € 195.000,-, dat daalt vanaf 2023 naar circa € 150.000 per jaar. Wanneer we de trends combineren met de ontwikkelingen en kansen in Apeldoorn op het terrein van topsport en topsportevenementen ontstaan er nieuwe kaders. In onderstaande tabel treft u een overzicht aan met de aangescherpte ambities met bijbehorende budgetten:

	Trends	Ontwikkeling & kansen Apeldoorn	Kaders	Financiële vertaling (+)
<p>Ambitie: <i>In 'Apeldoorn in 2040' is het goed toeven in de Veluwe groene stad met zijn iconen als bijvoorbeeld Het Loo en Omnisport. Het Loo geeft Apeldoorn een internationale koninklijke allure, Omnisport heeft zijn internationale sportevenementen als fietsen, volleybal en atletiek. En outdoor presteren we sportief met onze Midwintermarathon.</i></p>				
1.	<p>Verbreden (lokale) verbondenheid breedte- en topsport OF Gezamenlijke (lokale) verantwoordelijkheid topsport</p>	<p>Binnen het sportakkoord is talentontwikkeling een belangrijke ambitie waarop wordt samengewerkt. In deze ontwikkeling is de FSG reeds een belangrijke partij.</p>	<p>Talentontwikkeling inzetten als brug tussen topsport en breedtesport</p>	<p>Zie paragraaf 8.4</p>
		<p>Het betreft een gezamenlijk behoefte van alle partijen. En sluit aan bij de positieve ervaringen die zijn opgedaan met een Apeldoorns volleybalconvenant.</p>	<p>Ontwikkelen meerjarenstrategie voor de kernsporten atletiek, volleybal en wielrennen</p>	<p>Zie paragraaf 8.4</p>
		<p>De zoektocht naar een geschikte locatie voor een wegparcours is al in gang gezet. In Orderbos is in 2020 een mtb parcours ontwikkeld dat nationale en internationale aandacht heeft getrokken.</p>	<p>Investeren in ontbrekende topsportinfrastructuur op de kernsporten: - Afgesloten wegparcours wielrennen - NTC mountainbiken</p>	<p>Zie paragraaf 8.4</p>
		<p>Apeldoorn kent een groot aantal sportevenementen die mensen tot sporten en bewegen aanzetten.</p>	<p>Gewortelde sportevenementen die niet in aanmerking komen voor evenementensubsidies kunnen een beroep doen op het sportbudget.</p>	<p>Zie paragraaf 8.4</p>
2.	<p>Belang fanbeleving bij & impact van evenementen</p>	<p>Sportbonden, NOC*NSF, Libéma en de overheden zien het belang van het up-to-date houden van één van Nederlandse grootste multifunctionele topsportinfrastructuren</p>	<p>Opstellen en uitvoeren van een gezamenlijke investeringsagenda Omnisport</p>	<p>Zie paragraaf 8.4</p>

		Apeldoorn heeft professionele projectorganisatie voor grote evenementen die aanjaagt en verbindt.	Realisatie van economische én maatschappelijke impact bij topsportevenementen	Zie paragraaf 8.4
3.	Financieringsbronnen topsportevenementen	Apeldoorn heeft d.m.v. lobby en het hosten van grote internationale sportevenementen een stevige positie bemachtigd.	Eens in de drie jaar vinden er 1 à 2 topsportevenementen plaats op de kernsporten atletiek, volleybal en/of wielrennen. Omnisport neemt hierin een prominente plaats in.	Zie paragraaf 8.4
		Apeldoornse sportverenigingen hebben een groot bedrijvennetwerk. Met de potentie om te groeien en breder ingezet te worden.	Apeldoorn participeert en bouwt mee aan topsport(evenementen)-ambities van Apeldoornse sportverenigingen op de kernsporten.	Zie paragraaf 8.4

Samenvattend de kaders

- Binnen het lokaal sport- en beweegakkoord werken we mee aan het Gelders model voor talentontwikkeling;
- Op onze kernsporten atletiek, volleybal en wielrennen ontwikkelen we gezamenlijk een meerjarenstrategie in convenanten waarin we een stapje extra zetten voor de kernsporten en de gezamenlijke investeringen in breedtesport-topsport-evenementen elkaar versterken;
- Omnisport is door het opstellen en uitvoeren van een gezamenlijke investeringsagenda klaar voor de ontvangst van sport, topsport en evenementen nu en in de toekomst;
- Naast de economische impact van de topsportevenementen blijft de maatschappelijke impact van de evenementen centraal staan bij de organisatie van de evenementen;
- Er vinden 1 à 2 internationale topsportevenementen per drie jaar plaats, op de kernsporten atletiek, volleybal en/of wielrennen. Omnisport neemt hierin een prominente plaats in;
- Apeldoorn participeert en bouwt mee aan de topsport(evenementen)ambities van Apeldoornse sportverenigingen op de kernsporten;
- Gewortelde sportevenementen die niet in aanmerking komen voor evenementensubsidies kunnen een beroep doen op het sportbudget.

07 | Sturingsinformatie - op weg naar de ideale sportmonitor

7.1 'Lerend beleid'

Monitoring en evaluatie zijn belangrijk bij het streven van overheden om tot 'lerend beleid' te komen. Veelal is in het sportbeleid maar beperkt aandacht voor monitoring en evaluatie⁹. Daarin is een verbeteringslag mogelijk. Meer aandacht hiervoor is op zijn plaats.

Dat sporten en bewegen maatschappelijke meerwaarde hebben, staat vast. We kennen natuurlijk de sociaal maatschappelijke waarde van sport: het geeft plezier, het stimuleert je persoonlijke ontwikkeling (sociale en cognitieve vaardigheden) en zorgt voor sociale cohesie in de samenleving. Al is deze waarde soms lastig aan te tonen. De coronapandemie heeft de gezondheidseffecten van een ongezonde leefstijl eens te meer onder de aandacht gebracht. Het belang van voldoende sport en bewegen wordt meer dan ooit tevoren 'aangetoond'. Investeren in sport en bewegen loont. Maar hoeveel precies en weegt het op tegen de investeringen die we doen? De Social Return on Investment (SROI) geeft de maatschappelijke kosten en opbrengsten weer die gerelateerd zijn aan mensen die sporten en bewegen, en weegt ze tegen elkaar af. Het streven hierbij is om de kosten en opbrengsten zoveel mogelijk in euro's uit te drukken. Zo krijgt een gemeente inzicht in de maatschappelijke meerwaarde van investeren in sport en bewegen. De SROI van sport en bewegen¹⁰ in Nederland is 2,51. De opbrengsten, 11,1 mld.+ PM, zijn 2,5 keer zo hoog als de kosten, 4,4 mld. De opbrengsten 'betalen zich vooral uit' op het gebied van gezondheid en arbeid.

Monitoren en evalueren

Om ook in de toekomst de investering in sport en bewegen te rechtvaardigen, vanuit ons nieuwe sport- en beweegbeleid, is het meer en meer van belang dat kan worden aangetoond wat met de inzet van sport en bewegen wordt bereikt. Door te monitoren en te evalueren blijft het niet bij 'aanwijzingen dat', maar kan het mogelijk worden om vast te stellen dat de kosten van de (beleids)inzet op sport en bewegen opwegen tegen de beleidseffecten. Kortom, dat de kosten voor de baat uitgaan.

Goede en eenduidige sturingsinformatie is dan ook van groot belang. We willen daarom meer aandacht voor monitoring en evaluatie aan de hand van sturingsinformatie.

⁹ <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=8449&m=1516974341&action=file.download>

¹⁰ <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=9528&m=1560425708&action=file.download>

7.2 Sport en bewegen in cijfers

Kernindicatoren Sport en Bewegen

In 2014 zijn de Kernindicatoren Sport en Bewegen¹¹ benoemd door de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport om de stand van zaken op dit terrein duurzaam in de tijd te kunnen volgen. Kwaliteit, vergelijkbaarheid en continuïteit zijn van groot belang. Het betreft 20 indicatoren, waaronder bijvoorbeeld: wekelijkse sportdeelname, clublidmaatschap, beweegrichtlijnen en beweegvriendelijke omgeving. Periodiek worden deze cijfers gepubliceerd.

De huidige stand: sportdeelname blijft stabiel¹², we bewegen te weinig en zijn Europees kampioen zitten.

Uit de factsheet Kernindicatoren Sport en Bewegen, d.d. 12-3-2021¹³ leren we onder andere dat we in Nederland te weinig bewegen en te veel zitten, dat de sportdeelname stabiel blijft, dat het percentage Nederlanders dat lid is van een vereniging licht daalt en dat het overgrote deel (86%) van de Nederlanders (12-plus) tevreden is met het sport- en beweegaanbod in de directe omgeving. Dit zijn landelijke cijfers die kunnen verschillen per gemeente en per leeftijdscategorie.

Sportdeelname¹⁴

Gemiddeld iets meer dan de helft (55%) van de bevolking van 4 jaar en ouder sport wekelijks. Dit percentage blijft stabiel. 73% van de Nederlanders doet 12x per jaar of vaker aan sport, en voldoet daarmee aan de RSO-norm.¹⁵ Ook dit percentage blijft stabiel. Het percentage Nederlanders van 6 jaar en ouder dat lid is van een sportvereniging daalt enigszins en bedraagt gemiddeld 28%. Dit percentage verschilt echter sterk per leeftijdscategorie. 23% van de Nederlanders sport bij een commerciële aanbieder. De meeste Nederlanders (63%) doen aan ongeorganiseerde sport (dat wil zeggen alleen of actief in een zelfgeorganiseerde groep zoals familie of vrienden): 63%.

7.3 Hoe staan wij er in Apeldoorn voor?

Landelijke cijfers en data vormen zeker een goed uitgangspunt voor het Apeldoornse sport- en beweegbeleid. Maar om goed lokaal sport- en beweegbeleid uit te voeren en om goed te monitoren, evalueren en bijstellen, zijn lokale cijfers essentieel. Want ook al staan we bekend als de meest gemiddelde stad van Nederland, we weten ook dat sport- en beweegdeelname sterk samenhangt met bevolkingssamenstelling, sociaal economische status en opleidingsniveau. En daarin zitten verschillen tussen gemeente en wijken/buurtten. Inzicht in vaste en goed gedefinieerde kernindicatoren en SROI op lokaal niveau is van steeds groter belang. Zo kunnen we als gemeente, met de gewenste partners, bijsturen waar mogelijk en aantonen wat we met sport en bewegen kunnen bereiken.

Lokaal hebben we onder andere de volgende informatie beschikbaar:

- Sport- en beweegdeelname / beweegnorm per leeftijdscategorie (4) - vierjaarlijkse cijfers van de GGD
- Sport- en beweegdeelname – Bewonerspanel en Buurtbelever Apeldoorn
- Bewegen en sporten in de buitenruimte – Monitor Gezinsstad Apeldoorn
- Bezoekers- en deelname aantallen sportaccommodaties en sportstimuleringsactiviteiten - Accres
- Ledenbestand sportverenigingen - Sportraad Apeldoorn / NOC*NSF
- Tevredenheid accommodaties – Bewonerspanel

Apeldoorn heeft een groot en divers aanbod aan sportvoorzieningen

---

¹¹ <https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kernindicatoren>

¹² De effecten van de coronacrisis op sport en bewegen zijn hierin niet meegenomen

¹³ <file:///H:/Downloads/factsheet%20kernindicatoren%2012%20maart%202021.pdf>

¹⁴ Dit zijn percentages uit de Leefstijlmonitor (= jaarlijks) en Vrijetijdsomnibus (VTO). (= niet jaarlijks) Cijfers dateren uit 2018! Nieuwe cijfers komen in 2021. Daarin zal het effect van de corona pandemie meer zichtbaar worden. Dat is hierin dus niet verwerkt.

¹⁵ De RSO bestaat uit een vragenlijst om de sportfrequentie, sporttak, sportvorm, organisatievorm en accommodatiebenutting van de bevolking in kaart te brengen. <https://www.mulierinstituut.nl/onderzoeksthemas/deelname/methoden-en-dataverzameling/>

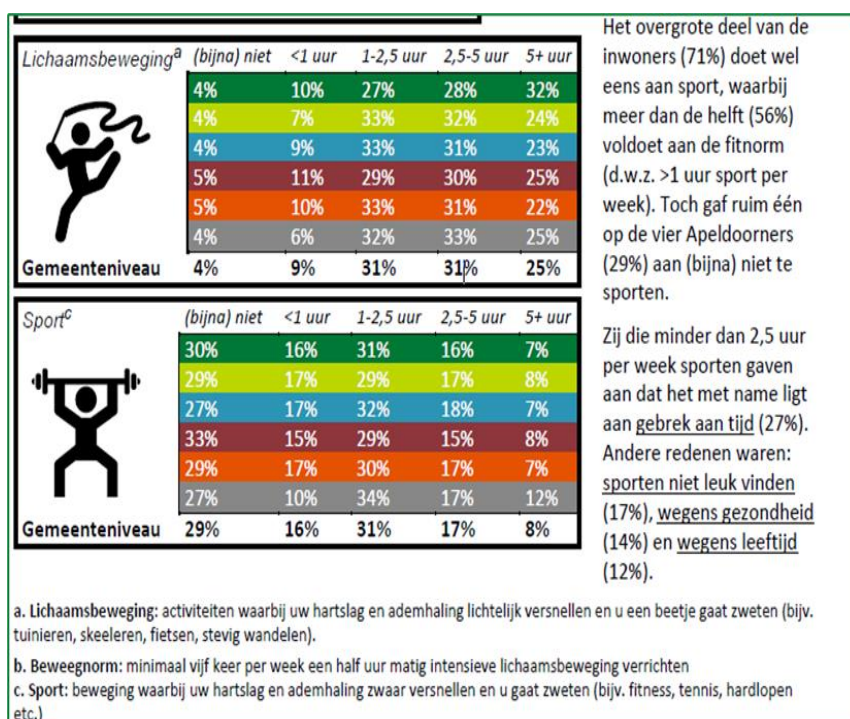
In de Sportindex van de Atlas voor Gemeenten^[1] staat Apeldoorn (2020) op de 19^e plek als het gaat om het aanbod van georganiseerde sport.

Onderliggende indicatoren zijn zowel omvang (aantal accommodaties van een bepaald type) als diversiteit (verschillende typen accommodaties). Dit wordt vervolgens in relatie gebracht met het aantal inwoners.

Bij het aanbod van ongeorganiseerde sport staat Apeldoorn op een 6e plek. Een belangrijk deel van de ongeorganiseerde sport (zoals fietsen en hardlopen) vereist geen specifiek aanbod in de vorm van sportaccommodaties. Wel speelt voor ongeorganiseerde sport de inrichting van de openbare ruimte een rol: zo is voor wielrenners een netwerk van fietspaden prettig en wordt hardlopen aantrekkelijker wanneer er in een stad mooie paden en parken zijn. Hierin voorziet Apeldoorn dus in ruimte mate. Dit betekent overigens niet automatisch dat er ook bovengemiddeld aan sport wordt gedaan. Deelname aan sport wordt vooral bepaald door de bevolkingssamenstelling en -kenmerken en niet zozeer door het aanbod van sport.

Sportdeelname in Apeldoorn

In de vrije tijd doet ruim twee derde (71%) van de Apeldoorners aan sport. Dit blijkt uit de Buurtbelever 2020 over leven in Apeldoorn. Iets meer dan de helft (56%) sport wekelijks. *Zie onderstaande tabel.*

Het overgrote deel van de inwoners (71%) doet wel eens aan sport, waarbij meer dan de helft (56%) voldoet aan de fitnorm (d.w.z. >1 uur sport per week). Toch gaf ruim één op de vier Apeldoorners (29%) aan (bijna) niet te sporten.

Zij die minder dan 2,5 uur per week sporten gaven aan dat het met name ligt aan gebrek aan tijd (27%). Andere redenen waren: sporten niet leuk vinden (17%), wegens gezondheid (14%) en wegens leeftijd (12%).

7.4 Resumé

Bovenstaand hebben we een klein aantal cijfers gepresenteerd voor Apeldoorn. Het is 'een hele kleine greep' uit de bestaande beschikbare lokale informatie. Voor goed 'lerend' beleid is het wenselijk een eigen Sport- en bewegemonitor te ontwikkelen en daarvoor een aantal belangrijke kernindicatoren (al dan niet aansluitend bij de landelijke kernindicatoren) te benoemen. Bovendien moeten die scores vervolgens periodiek onderzocht worden en gebundeld in één monitor. Op deze manier kunnen we beschikken over eenduidige, actuele en vergelijkbare cijfers van goede kwaliteit. Om die reden willen we een overzichtelijke lokale sportmonitor (dashboard) ontwikkelen om nog beter te kunnen monitoren en evalueren.

^[1] In de Atlas voor Gemeenten worden jaarlijks de 50 grootste gemeenten van Nederland (G50) op 50 punten met elkaar vergeleken. Thema van de Atlas van 2020 was 'Sport'.

08 | Financiën

8.1 Algemeen

Sport en sportevenementen geven kleur, dynamiek en levendigheid aan de stad. Ze maken Apeldoorn aantrekkelijk voor inwoners, ondernemers en bezoekers om te wonen, te werken en te recreëren. In 2040 heeft Apeldoorn in vele opzichten een schaa sprong gemaakt. Bijvoorbeeld als het gaat om de omvang van inwoners als de kwaliteit van leven. Om er voor te zorgen dat iedereen in onze gemeente mee kan blijven doen, dat iedereen kan werken, sport en cultuur voor iedereen toegankelijk is, er een goede cohesie is en iedereen kan ontspannen, hebben we ons zelf ambities in Apeldoorn gesteld. Want ook in 2040 kom je namelijk graag thuis in Apeldoorn en voel je je veilig in het dorp dat je stad is en ga je erop uit in de stad die je dorp is. Overal waar gebouwd wordt, zijn dan ook de voorzieningen voor sporten, bewegen en evenementen meegegroeid. Het gaat hier zowel om het ontwikkelen van de bestaande infrastructuur als het mogelijk maken van nieuwe voorzieningen. Denk hierbij aan uitnodigende binnen- en buitenruimtes om te sporten, spelen en bewegen. Maar ook sport, topsport- en evenementenicoon Omnisport.

En zo samen met de partners in de stad, door te bouwen aan een sportklimaat waarin meer inwoners en bezoekers actief en inactief kunnen deelnemen aan sport- en beweegactiviteiten die hun aanspreken. Sport- en beweegactiviteiten die passend zijn bij de behoefte, kwaliteiten en niveau van onze inwoners. Een sportklimaat dat de bestaande voorzieningenstructuur versterkt. En zo een bijdrage te leveren aan:

- Vitaliteit en gezondheid van onze inwoners
- Aantrekkelijkheid van een groeiende stad voor (toekomstige) inwoners en bezoekers (Apeldoorn 2040)
- De economische impuls van onze stad door het aantrekken van bedrijvigheid (o.a. door evenementen)
- De beeldvorming van onze stad (citymarketing) door het sport-DNA van de stad meer zicht- en voelbaar maken

8.2 Kaders en ontwikkelopgaven

1. **Apeldoorn 2040; een groeiende stad, Als Apeldoorn groeit, groeit sport (& bewegen) mee.**

- We voeren een (integraal) onderzoek uit naar wat er nodig is om de maatschappelijke voorzieningen op het gebied van sport en sportevenementen op peil te houden en daar waar nodig te versterken. (we zijn hiervoor aangehaakt bij het overall onderzoek vanuit de visie Apeldoorn 2040)
- Voor structurele uitbreiding van de sportvoorzieningen sluiten we aan bij het voorstel Groei 2040

2. **De bestaande budgetten zijn leidend bij bestaand beleid**

- We maken een herschikking van de lopende begroting, waardoor budgetten beter benut worden.

3. **Incidentele investeringen bekostigen we uit incidentele budgetten**

- Incidentele verzoeken tot investeringen nemen we in behandeling via de juridische lijn van de incidentele subsidie op grond van de ASV en de MPB.
- We bekostigen, waar gewenst en nodig, incidentele investeringen uit de Bestemming Reserve Ontwikkeling Apeldoorn (BROA)

8.3 Huidige financiële gemeentelijke inzet

De gemeente besteedt jaarlijks zo'n € 10 miljoen aan sport, een kleine 2 procent van de totale gemeentebegroting, waarbij we verhoudingsgewijs met kleine bedragen grote investeringen genereren. ().

Op hoofdlijnen bestaat de sportbegroting uit de volgende componenten:

1. Sportaccommodaties / fysieke sportinfrastructuur.
2. Ondersteuningsregeling Sportinfrastructuur
3. Sportparticipatie / -stimulering (door afdeling sportstimulering Accres)
4. Topsportevenementen

Het huidige sportbeleid is als volgt begroot:

	2021	2022	2023	2024	Toelichting
Bijdrage omnisport	762.000	777.000	792.000	808.000	Overeenkomst met Libéma
Topsport*	190.000	194.000	149.000	152.000	Bijdrage in topsportevenementen
Sporthallen, gymlokalen, Accres	3.647.000	3.720.000	3.794.000	3.870.000	Huur, exploitatie en beheer door Accres
Zwembaden, Accres	2.472.000	2.522.000	2.572.000	2.624.000	Malkander en Boschbad
Zwembaden Loenen en Noord Oost	644.000	1.855.000	668.000	1.678.000	Sprenkelaar en Loenen, nieuw bad N.O.
Investeringssubsidie* accommodaties	210.000	213.000	218.000	222.000	Ondersteuningsregeling sportinfrastructuur
Activiteiten en overige sportbeleid*	208.000	210.000	214.000	217.000	Uitvoering sportbeleid
Overige sportsubsidies*	198.000	201.000	205.000	209.000	o.a. subsidie zwemverenigingen, sportraad
Renteleningen/-subsidies*	97.000	99.000	102.000	103.000	Kunstgrasfonds en overige accommodaties
Sportstimulering, Accres	678.000	692.000	706.000	720.000	w.o. buurtsportcoaches
Toegerekende personeelskosten	265.000	184.000	188.000	192.000	Formatie sport
TOTAAL BUDGET SPORT	9.371.000	10.667.000	9.608.000	10.795.000	

Naast dit budget is er voor de combinatiefuncties – een combinatie van onderwijs, sport en cultuur – is er uit rijksmiddelen in totaal een budget van € 905.000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag staat in programma 5 onder onderwijs. Een groot deel van dit geld wordt besteed aan combinatiefunctionarissen die actief zijn in de sportstimulering.

Van het totale sportbudget van € 10 miljoen is eigenlijk maar zo'n € 9 ton* beïnvloedbaar. Dit betreffen de posten "Topsport, Investeringssubsidie accommodaties, Activiteiten en overige sportbeleid, Overige bijdragen en renteleningen/-subsidies". Dat zijn de budgetten voor activiteiten die op de kortere termijn beïnvloedbaar zijn als gevolg van andere dan wel nieuwe (beleids)keuzes.

Van dit budget is de post 'activiteiten en overige sportbeleid' jaarlijks vrij te besteden voor de uitvoering van het sportbeleid.

8.4 De voorgestelde financiële inzet

Met deze sportnota gaan we de bestaande middelen voor een deel anders inrichten. Binnen het voorgestelde kader en gelet op de ontwikkelopgaven voor de vier geschetste thema's is het huidige sportbudget voor nu in principe voldoende. Per thema ziet de nieuwe budgettoedeling er als volgt uit voor het eerste jaar 2022:

	Afgeronde bedragen 2022
Voortzetten bestaande begroting	
A. Niet beïnvloedbaar, sportinfrastructuur	
a. omnisport	€ 800.000
b. sporthallen	€ 3.800.000
c. zwembaden (inclusief eenmalige aanlegkosten nieuw zwembad)	€ 4.400.000
B. Niet beïnvloedbaar, overig (zwemverenigingen, paardrijden gehandicapten, gewortelde sportevenementen)	€ 170.000
Thema's	
1. Masterplan voor de fysieke infrastructuur	
a. Renteleningen/-subsidies	
b. Sportinfrastructuur	€ 400.000

c. Incidentele investeringen	
2. Sportstimulering en verenigingsondersteuning	
a. Accres	€ 700.000
b. Sportraad	€ 40.000
3. Gezonde leefstijl (sport) wordt bekostigd met rijksmiddelen lokaal sport en beweegakkoord (SPUK)	€ 0
4. Topsport	
a. -Topsportevenementen	€ 150.000
b. -Ondersteuning verenigingen op de kernsporten	€ 20- 40.000
Personeelskosten	€ 200.000
TOTAAL BUDGET SPORT 2022 (afgerond)	€ 10.700.000

Er is nog geen goed zicht op de noodzakelijke investeringen in de gemeentelijke sportaccommodaties. Dat gaan we onderzoeken. Het college heeft de bevoegdheid om binnen het totaal budget te schuiven, gedurende het begrotingsjaar. Een eventueel overschot op activiteiten kan ingezet worden op verbetering in de fysieke (sport) infrastructuur. Elk jaar bepaalt het college de toedeling van de € 400.000 voor de fysieke infrastructuur en daar wordt de raad over geïnformeerd bij de sportmonitor.

Het vaststellen van deze kadernota heeft in eerste instantie geen financiële gevolgen. Bij het opstellen van eventuele beleidsnotities en een uitvoeringsprogramma wordt de financiële paragraaf, daar waar nodig, nader ingevuld.

Apeldoorn 2040 laat een gewenste groei van onze stad zien. Deze groei leidt ook tot extra behoefte aan sportvoorzieningen, ook als het om sportinfrastructuur gaat. Deze toekomstige extra investeringen zijn niet opgenomen in de begroting en zullen met aparte voorstellen aan de raad worden voorgelegd. De BROA is dan een van de voor de hand liggende dekkingsmogelijkheden.

8.5 Tot slot

Wat het afgelopen jaar ons heeft geleerd is dat we met sporten en bewegen alleen maar kunnen winnen. Het brengt plezier, gezondheid en maatschappelijke waarden. Met deze kadernota willen we in het licht van vele ontwikkelingen hier een extra stimulans aan geven.

De kadernota sport is een belangrijke eerste stap in het verder vormgeven van het sportbeleid. Want met deze kadernota zijn we er niet. Net als in het Apeldoorns sport- en beweegakkoord moeten we samen met het veld de ambities en kaders omzetten naar uitvoering. En dat gaan we de komende jaren doen. Door uitvoeringsprogramma's op te stellen. Onze omgeving te blijven monitoren, zodat beleid en praktijk blijft aansluiten. En nog meer de verbinding te zoeken met andere domeinen.

Bijlage 1 | Sport & Corona

1 Algemeen

De pandemie heeft veel invloed gehad op de sport. Sportclubs gingen dicht, sportevenementen konden niet plaatsvinden, het verenigingsleven stond op een laag pitje, veel activiteiten konden niet doorgaan. Een situatie die vooraf nooit voorspeld had kunnen worden. Sportend Apeldoorn heeft echter blij gegeven van veel veerkracht en flexibiliteit. De buitenruimte is meer dan ooit tevoren ontdekt als podium en sportterrein. Vanuit de sector werd hierop ingespeeld met onder andere sportlessen in het park en aangepaste activiteiten voor kinderen. Als we één les kunnen leren uit de pandemie is dat, juist in tijden van crisis, de maatschappelijke behoefte en waardering voor sport en evenementen groter is dan ooit: voor ontspanning én ontmoeting.

Nr.	Trend	Toelichting
1.	Snel groeiende aandacht voor een gezonde leefstijl	Met de komst van corona zien we binnen de maatschappij groeiende aandacht voor een gezonde leefstijl. Een op de drie Nederlanders is bewuster bezig met zijn gezondheid. Daarnaast zijn vier op de tien Nederlanders zich bewuster van de status van hun eigen gezondheid.
2.	Multifunctioneel gebruik van (openbare) buitenruimte, groei deelname ongeorganiseerd sporten	Door de corona-pandemie hebben de sportverenigingen hun accommodaties moeten sluiten, sportscholen en zwembaden waren lange tijd gesloten en mensen waren op zichzelf aangewezen voor sport en bewegen. Dit heeft gezorgd voor veelvuldig en gevarieerd gebruik van de bestaande buitenruimte. Buiten sporten is het nieuwe normaal geworden en de openbare ruimte is onze grootste sportfaciliteit. Hierdoor is het ongeorganiseerd sporten flink toegenomen en uitgebreid met mogelijkheden.
3.	Dalende sportdeelname georganiseerde sport	Uit onderzoek komt naar voren dat de coronacrisis grote impact heeft op de sportdeelname in Nederland. Ruim de helft (52%) van de Nederlanders is tijdens de coronacrisis minder gaan sporten of zelfs helemaal gestopt ¹⁶ . Veel binnensporters sporten minder of helemaal niet meer. Ruim twee derde van de Nederlanders (70%) die voor de crisis een binnensport beoefende, is minder gaan sporten of zelfs helemaal gestopt. Onder de jeugd (5-18 jaar) ligt dat percentage nog hoger (78%). Bovendien geven 1,4 miljoen Nederlanders aan niet direct het oude sportritme op te pakken wanneer de pandemie voorbij is. Dit kan grote gevolgen hebben voor het ledenbestand en het bestaansrecht van sportverenigingen.

2 Kaders

We werken ter ondersteuning van de lokale sportverenigingen met een nieuwe Regeling Corona - Ondersteuning Sportverenigingen. Tevens is i.s.m. de Sportraad gekozen voor kwijtschelding van de OZB over het jaar 2020. Tevens kunnen sportverenigingen gebruik maken van landelijke regelingen. Vooralsnog lijken deze maatregelen afdoende en zijn er bij ons geen signalen bekend dat sportverenigingen ten onder gaan aan de gevolgen van deze pandemie. Uiteraard blijven wij de actualiteit monitoren en gaan waar nodig in gesprek met de sportraad en de sportverenigingen.

¹⁶ 'Sportgedrag en effecten coronapandemie' over de maand maart 2021, uitgevoerd door Kantar in opdracht van NOC*NSF.
Kadernota Sport - Gemeente Apeldoorn - Definitieve versie Q4 2021

Bijlage 2 Achtergrondinformatie accommodatievraagstukken Apeldoorn

d.d. augustus 2021

In dit document wordt een aantal ontwikkelingen en vraagstukken geschetst over sportaccommodaties in Apeldoorn

Lokale ontwikkelingen en vraagstukken

Apeldoorn is een stad met een relatief grote oppervlakte. **Accommodaties** en **verenigingen** zijn door de hele stad en dorpen te vinden, soms in eigendom van de gemeente, vaak in eigendom van de vereniging zelf (100% clubhuizen, 50% voor overige gebouwen en grond). Hieronder eerst een **korte schets van de accommodatie vraagstukken**. Daarbij is een onderscheid gemaakt in indoor en outdoor vraagstukken.

OUTDOOR	Toelichting
Sportpark Orderbos - Aanleg MTB Bike park (Bar End)	<p>Bar End heeft in 2020 een technisch hoogstaand Bikeparc / MTB parcours aangelegd in Sportpark Orderbos. Het is de ambitie om het Bikeparc in de volgende fase verder te versterken en vergroten. Daarover zijn we nu in overleg met partijen.</p> <p>Sportief</p> <ul style="list-style-type: none"> - De cirkel wordt rond: koppeling breedtesport-talentontwikkeling-topsport-topsportevenementen. Deze ontwikkeling geeft hier verder versterking aan. Daarmee beschikt Apeldoorn op alle terreinen van het wielrennen (wegrennen, veldrijden, baan, BMX en MTB) over de faciliteiten voor zowel de top- als de breedtesport. één van de weinige sporten waar de hele cirkel rond is. - N.B. De KNWU heeft onlangs een intentieverklaring ondertekend waarin afhankelijk van de kwaliteit en snelheid van de ontwikkeling van het Bikepark de status van RTC wordt afgegeven met doorgroei mogelijkheid naar NTC. <p>Maatschappelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inzet van de baan voor andere sporten als atletiek (trail running), clinics <p>Economisch – toerisme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het Bikeparc is zowel voor lokale recreant als bezoekende toerist en het is de intentie is dat het Bikeparc openbaar toegankelijk wordt. - Koppeling van het MTB Bikeparc met de routeontwikkeling in en rondom Apeldoorn. - Bikeparc is een belangrijke impuls voor het aantrekken van topsportevenementen
Sportpark Orderbos / nieuwe locatie asfaltparcours wielrennen (De Adelaar)	<p>De Adelaar verkent in samenwerking met de gemeente mogelijke locaties in en om Apeldoorn waar realisatie van een verkeersvrij wielersparcours mogelijk is (voor trainingen vooral voor de jeugd en voor wegwedstrijden). Deze verkenning wordt medio 2021 afgerond. Het parcours moet – bij gebruik van wedstrijden – minimaal 1,2km en bij voorkeur 1,5 km lang zijn en verschillende soorten ondergrond kennen (asfalt, steen, etc.) en over een clubgebouw beschikken. De baan kan ook ingezet worden voor andere sociale doeleinden (o.a. fietstrainingen statushouders). De KNWU heeft aangegeven dat trainingen op de openbare weg vanuit het oogpunt van veiligheid op termijn zullen worden gestopt.</p>
Samenwerking / mogelijke fusies voetbal	<p>Gemeente is in overleg met Apeldoornse voetbalverenigingen over de toekomst van het voetbal in Apeldoorn. Het huidige aantal van 18 voetbalverenigingen lijkt te groot voor de vitaliteit van deze sportsector op de langere termijn. Daarnaast biedt het overschot aan voetbalvelden de mogelijkheid om voor andere (sport-)bestemmingen te kiezen.</p> <p>Doel van dit overleg is te komen tot een toekomstbestendige structuur waarbij we de ambitie hebben om het Apeldoornse voetbal op een hoger niveau te brengen. Dit kan betekenen dat veranderingen nodig zijn.</p> <p>Soortgelijke gesprekken zijn bij andere sporten denkbaar.</p>
Clubaccommodatie ARTV de Grift	<p>De gemeente heeft ermee ingestemd ARV De Grift in de gelegenheid te stellen een clubaccommodatie met botenhuis te realiseren nabij het kanaal. Een bestemmingsplanwijziging wordt voorbereid. Naar verwachting is de accommodatie in 2022 gereed.</p>

INDOOR	Toelichting
nieuwbouw sporthal Zuiderpark	De gemeente heeft besloten Sporthal Zuiderpark (1969) te vervangen door een nieuw te bouwen sporthal elders in Zuid. De gemeente overlegt met voetbalvereniging Columbia over realisatie van de sporthal op het terrein van deze vereniging. Naar verwachting wordt de nieuwe sporthal in 2023 opgeleverd.
Nieuwbouw zwembad (vervanging De Sprenkelaar)	<p>Apeldoorn-Noord krijgt een nieuw zwembad omdat de Sprenkelaar inmiddels 50 jaar oud is, en daarmee aan het einde van zijn levensduur zit. Renovatie was geen optie meer. Nieuwbouw op dezelfde locatie zou betekenen dat er zo'n twee jaar lang (de benodigde tijd voor sloop én nieuwbouw) een grote schaarste aan zwemwater zou ontstaan. Ook dat was geen reële optie. Begin april heeft de gemeenteraad een definitief besluit genomen over het type zwembad dat de gemeente gaat bouwen.</p> <p>Locatie Vlijtseweg Na de keuze over het type bad was de volgende stap de locatiekeuze. In het voortraject is een uitgebreide ruimtelijke analyse gedaan van vele locaties. Alles overwegende vindt het college de locatie Vlijtseweg om een aantal redenen het meest geschikt. Het zwembad ligt op een goede plek aan de noordkant van Apeldoorn; er is zo een goede spreiding van het zwemwater in Apeldoorn en de bereikbaarheid voor bezoekers is goed. Een zwembad op deze plek biedt ook mogelijkheden voor een impuls aan het onderwijsaanbod van ROC Aventus en de nabij gelegen sportvoorzieningen. De gemeente is zelf eigenaar van dit terrein. Het terrein heeft nu de bestemming 'sport' maar is ook in beeld als potentiële bouwlocatie voor bijvoorbeeld woningen.</p>
Omnisport	<p>Naast de technologische veroudering wordt ook de impact van een multifunctioneel gebruik van deze accommodatie zichtbaar. De atletiekbaan heeft zowel te leiden onder het gebruik voor atletiektrainingen en -evenementen, maar ook onder het gebruik van het baanwielrennen (amateur en team NL) en andere evenementen. Na 12 jaren staat het gebruik van de indoor atletiekbaan onder druk. Voor de veiligheid van de atleten maar ook voor de ambitie om internationale indoor atletiek evenementen aan te trekken, vraagt dit om een investering. E.e.a. is uitgewerkt in een separate investeringsagenda (MPB 2022-2025). De investeringsagenda richt zich daarmee niet op een investeringsplan voor de gehele functionaliteit van Omnisport, maar op datgene wat er de komende jaren nodig is om op veilig te kunnen sporten en om -op basis van internationale standaarden- in Omnisport of thuis voor de buis te kunnen genieten van topsport. En om daarin ook gelijk de voor de hand liggende duurzaamheidsoplossingen van vandaag mee te nemen. Een investering die past bij het up-to-date houden van de faciliteit, waar een grote diversiteit van partijen baat bij zal hebben. En zo de aantrekkelijkheid en toekomstbestendigheid van Omnisport voor de komende jaren garandeert.</p>

OUTDOOR + INDOOR	Toelichting
Sportcampus – Wegener terrein	<p>Op het oude Wegener terrein ontstaat een sportcampus. Een plek waar onderwijs- sport-talentontwikkeling-huisvesting samenkomen. Inmiddels zijn er diverse sportfaciliteiten gerealiseerd waaronder trampolinehal en dansschool (KDO), sportzaal, krachttraining en vestiging van onder andere Accres. Dit alles gecombineerd met partijen in zorg (o.a. Gelre ziekenhuis, fysiotherapie) en onderwijs (FSG academy) De samenwerking met sportverenigingen vindt plaats rond het thema talentontwikkeling. Om deze samenwerking meer inhoud te kunnen geven is een subsidieaanvraag voor een Regionaal Multi Talent Center in voorbereiding. Voor de verdere ontwikkeling van de sportcampus is er behoefte aan voorzieningen als een extra sporthal en in de toekomst velden.</p> <p>FSG heeft plannen voor de ontwikkeling van een ASMhal in de bestaande wegenerhal. De plannen zijn gevorderd tot de ontwerpfase (augustus 2021)</p>
Zwitsal	Zwitsal is volop in ontwikkeling. Steeds meer nieuwe partijen vestigen zich op het terrein. Naar verluidt heeft ook een aantal sportbedrijven hun interesse getoond (Padel, 3x3

	basketbal, boulder). Binnen sport is dit terrein en omgeving echter nooit beschouwd als een onderdeel van onze sportinfrastructuur. Geeft deze ontwikkeling daar een andere draai aan en zo ja welke?
--	---